

VIENYBE LIETUVNIKŲ

Literatūros, mokslo ir politikos sanvaitinis laikraštis.

Nr. 22.

Plymouth, Pa., d 28 Gegužio (May) 1902 m.
ENTERED AS SECOND CLASS MATTER AT THE POST OFFICE AT PLYMOUTH, PA.,

Metas XVII.

Rasiant apie permainą adreso būtina reikia atsiųsti ir senąjį adresą. Dėl norėsių pamatyti mūsų laikraštį siunčiame vieną numerį dykai. Prenumerata turi būti išvirszaus apmokėta.

THE WEEKLY

„Vienybe Lietuvniku“

APPEARING EVERY WEDNESDAY

The only Lithuanian „NEWSPAPER“ in PLYMOUTH, PA. Represents the interest of more than 300,000 Lithuanians in the United States. Subscription only Two Dollars per year.

RATES OF ADVERTISING.

ONE LINE ONCE \$0.25
ONE INCH ONCE \$1.00
ONE INCH, ONE YEAR \$10.00

all communications must be addressed

J. J. Pauksztis & CO. Plymouth, Pa.,
The Printing Office of „Vienybe Lietuvniku“ executes the cheapest, promptest and most correct printing in lithuanian language:

FOR PARTS IN ALL MODERN LANGUAGES.

„Vienybe Lietuvniku“

Iszeina kožną Seredą, Plymouth

KASZTUOJA.

ANT METŲ AMERIKOJE.... \$2,00
Į UŽMARĘ..... \$3,00

APGARSINIMAI.

Colis apgarsinimo ant metų \$10,00
Viena eilutė smulkiom raidėms 25c.
Už colį vieną sykį garsinant \$1,00
Pajieszkėjimai: už vieną sykį 50c
Du sykius garsinant 75c
Tris sykius (už vieną dolerį) \$1,00

Pinigai kitaip nesistuncia, kaip tik per MONEY ORDER, na registravotose gromatose ant szito antrazeso:

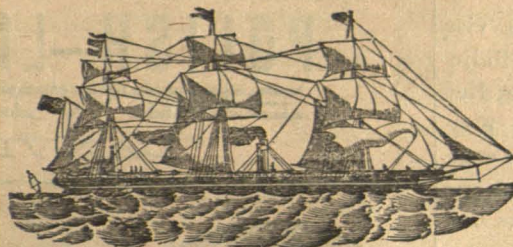
J. J. Pauksztys & CO.

224 East Main Str.,

Plymouth, Pa.

Dudas ir Romanauskas!

Nanja Lietuvoska Karziama N. W. Cor. S. 2nd ir Carpenter str. Philadelphia Pa.
Užlaikom ko puikiausius gerimus, szalta Alų, Dektine, Vyna, ir Havanos cigarus, prietam yra visoki užkandžiai ant stalo per visa diena. Kiekvienas užėjęs randa czia szirdinga priemima, todėl nepamirszkit Lietuviai atsilankyti.

Neikite pas svetimą, bet pas

V. G. Sava

„Saloon“ 13 S. Canal street,

WILKES-BARRE, PA.

Puiki degtinė ir alus! kviečiam lietuvius.

Czia gausi pigiausias laivakortes ir pigiai nusiņsi pinigus į visas svieto dalis.

Garsingas akuszieris

ir Specialistas

moterų ir vaikų ligose,

DR. S. E. FEINBERG,

pagarsėjęs jau nuo 15 metų

musų mieste, nuo 1 Lie-

pos maino savo vietą.

Szimtų-szintai ligonių atras jo namuose, tamtyczia įtaisytoje laboratorijoje,

437 Adams Ave.

Vine st. kertė,

prieszais vokiszkają bažnyczia, kap ir visada, tikrą rodą ir pagelbą.

DR. FEINBERG YPATINGAI

.....GYDO.....

Ausų, nosies ir akių ligas,

Vaikų ligas,

Teipgi moterų negales,

ypacz prigulinczias prie akuzerijos (gimdyvių negales).

Isztyrinėja akis tiems, kurie reikalauja akinu (akulioriu).

Galima užtikti jį jo ofise kasdien nuo 10 val. isz ryto, paskui nuo 1 iki 3 val. popiet ir nuo 7 val. vakare.

Kas negalėtų pats atsilankyti pas jį, tegul apraszo savo nedagalėjimus, o gaus ant tų pėdų tikrą rodą.

Dr. S. E. Feinberg,
437 Adams Ave., Scranton, Pa.

Pas dr. Feinbergą yra abu telefonu, kuriais galima pakviesti jį pas ligonius isz kiekvienos vietos.

Didėle krautuve IR KARZIAMA

Kas nori gero tavošo gauti ir skanaus gėrymo ragauti, tegul atsilanko

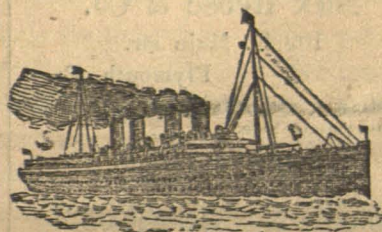
pas **Joną Žukaucką**

Plymouth, Pa.

Telephonas 309 — 2 S. S.

P. V. Obiecunas,

1118 Carson str. S.S. PITTSBURG, PA.

Parduodu Laivakorte ant visokių linijų irsiuncziu pinigų į visas dalis svieto. Doviernastie (pavedimus rasztu) atlikimui reikalų su Maskolijos valdzia. Iszmainau visokius pinigus ont amerikonzkų ir t. t. Darau apsergėjimus nuo ugnies (Fire Insurance) ant visokių daiktų. Jeigu kurį atkeliauvą užlaikytų kastlegarnėje, tegul szaukiasi prie manes, o az jį iszliuosuosiu.

Lietuviai kreipkitės pas savo tautietį, o bratte užganėdinti.

RECEPTAI.

Kožnoi gerai aptiekoje gaus gerą-tikrą gydnoles, jeigu turėsi gerą receptą. Mes parduodame receptus gydymui visokių ligų ir kitokius, paraszytus geriausių daktarų sviete. Pařaszyk aiszkliai tikrą vardą ligos anglezkoji arba lotyniszkoji kalboje, rezatą raszyk lietuvizkai: kiek turi metų ligonis, vyras ar moteris? su tuom rasztu atsusk musis vieną dolerį, o apturėsi receptą. Norėdams apie ką pasiklausti, atsiųsk maršką už 2c. dėl atsakymo.

Adrisuok sziteip:

GLOBE FORMULA CO.
Detroit Mich., U. S. A.

Daugiau kaip 30 metus iszmeģintas!
Dr. RICHTERO
wisam swietul zinomas
„ANKER“ (Inkarinis)
PAIN EXPELLER.
yra geriausia gyduole nuo
Rheumatizmo,
Neuralgijos, Sausgelos,
Strenu Skaudejimo ir tt.
ir wisokių Rheumatizku skaudejimu.
az 25c. ir 50c. pas wisus aptiekorius arba pas
F. Ad. Richter & Co.,
215 Pearl Street,
New York.

Mėsinyczia
Gabrio J. Miliaus,

Užlaiko kasdien szviežią mėsą, kiaulieną, versziena, jautieną, avincziena, kumpiai szvieži rukyti, deszrų visokių galima gauti dideliam pasirinkime.

teiposgi užlaikau miltų, cukriaus, kavos, arbatos, žuvų, silkių, surio ir visko kas tikt yra reikalinga žmogui dėl maisto ir už pigesnę prekę nei kaip pas kitus visi pas

G. J. Miliu,

220 E. Main Street,
PLYMOUTH, PA.

Teleponas 352 Plymouth.

Daktarka.
Johanna Želviene.

Vienintelė lietuviszka daktarka gydo visokias ligas. Offisas ir gyvenimas: ant kampo Centre Ave. ir Church ulyczių. PLYMOUTH, PA.

Offisas
atidarytas

{ nū 7 iki 9 ryto,
nū 12 iki 1 po piet,
nū 6 iki 8 vakaro.

Priima į savo namus ant tamtikro laiko gimdyves (moteris palage) ir suteikia joms pagelbą ir gerą prieziurą.

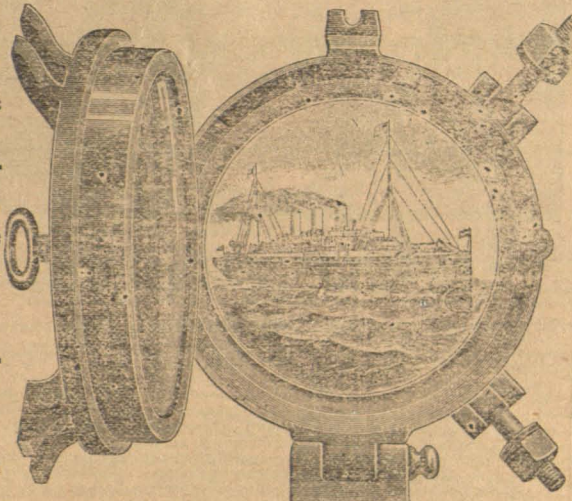
Sloveniszka--Lenkiszka Banka.

PARDUODA
LAIVAKORTES

isz Ameriko į Europa
ant geriausių Laivų,
Hamburg, Rot-
terdam, Bremen,
Antverpo, Havre
Liverpool, Nea-
pol ir t. t.

Parduoda Tikie-
tus visais
gelžkeliais

į visus miestus visam
sviete.

SIUNCZIA PINIGUS

į visas svieto dalis greitai ir už pigiausią prekę.

Perka, parduoda ir iszmaino visokius pinigų pagal
dienes kursą.

Atlieka visokius reikalus senam kraszte.

GALIMA SUSISZNEKĖT LENKISZKAI.

Banka atidara nuo 8 ryto iki 9 vakare. Nedėdieniais nuo 9 iki 12 ryte.
100½ E. Main str. **Hurwitz's**, 50 Public Square,
PLYMOUTH, PA. Wilkes Bare, Pa.

Star Drug Store.

Dooley and Co.

Mes laikome visokius daiktus kokie yra laikomi pirmos klasios aptiekoje.
Vaistus, chemiszkus daiktus, kvepentį muilą, szukas (sponges) ir kitokius
prie prausimo daiktus dideliame pasirinkime. Ypatingai sutaisome viso-
kių daktarų receptus atsakančiausiai.

kampas Main & Eno str.

PLYMOUTH, PA.

M. ROSENBAUM

Geriausė dėl Lietuvių Agentura ant visos
Philadelphios.

Pardūdam LAIVAKORTES ir TIKIETUS GELŽKELIŲ į visas
dalis svieto, ir ant visokių linijų. Turim susineszimus kiek-
vienoj' dalyje svieto ir siuncziam pinigų greitai ir pigai.

Susisznekam visokiose kalbose. Pinigų priimam ban-
kon ir iszmainom. Visame dūdam prieteliszką rodą.

Mūsų Offisas 609 South Third str. PHILADELPHIA, PA.

HOTELIS

K. Strzeleckio,
276 E. Main str. Plymouth, Pa.

Užlaiko visokios degtinės, vynu,
skanaus alucezio, puikiai kvepianczių
Cigarų, ir reikale suteikia drangiszką
rodą. Jeigu nori linksmai laiką pra-
leisti ir iszgirst skambiniant ant forte-
pijano puikias melodijas, tai tik užei-
k pas K. Strzelecki.

50 YEARS' EXPERIENCE

PATENTS

TRADE MARKS
DESIGNS
COPYRIGHTS & C.

Anyone sending a sketch and description may quickly ascertain our opinion free whether an invention is probably patentable. Communications strictly confidential. Handbook on Patents sent free. Oldest agency for securing patents. Patents taken through Munn & Co. receive special notice, without charge, in the

Scientific American.

A handsomely illustrated weekly. Largest circulation of any scientific journal. Terms, \$3 a year: four months, \$1. Sold by all newdealers.

MUNN & Co. 361 Broadway, New York
Branch Office, 625 F St., Washington, D. C.

Žmijecznik'as.

Jeigu nori, idant aplaikitumei ver-
tę tavo piningų ir palengvinimą ant:
Romatizmo,

Skausma Galvos,
Skausma strėnu,
Skausmą kaulų,
Skausmą sprando,
Ir Traukulio

Tai nuelkie in sztorą, pas savo tautietį ir pareika
laik ZMIJEC NIKO kuris yra padirbtas aptie-
koje dėdės Groblevskio Plymouth'e, Pa. Paleng-
vins tau koźname karte.

Jeigu sergi ant:

Vidurių, Kepenų, arba Kraujo.

Gerš EGIUTERKO No 1. prigelbės koźname
karte. Duodu paranką iszgydymo drugio, prie-
polio ir gripo.

JAIGU NORI GAUTIE TIKROS TRAJANKOS

Tai praszykie tofios ką Aptiekorius Groblevskis
szdaro. Yra tai sudirbta isz vieoklų augalų ir
szaknių isz devynerių dalykų sudėtos isz 27. (kaip
tai sako syk po 27) ant svieto gerėnės Trajankos
nesiranda

Aptiekorius Dėdė Groblevskis jau dėl ko-
no žinomas, yra vienas geriausių Aptieko-
rium tarp mūsų tautos czional Amerikoje. Tai-
po-gi yra dėl koźno žinomas, jog vienas geras ap-
tiekorius žino ir zenklia daugian kaip 10 daktarų,
nežina pagalboj susirgusios žmonijos. Dėlto-
gi jeigu kada jus Dievas teiktusi dšlpetėt kokia
liga, tai tuojau nusiduokit' ant rodos pas jį.

Adresas:

ALBERT G. GROBLEWSKI
111 Main st. arba Box 1109
PLYMOUTH, PA.

NAUJAS GYVENIMAS

Yra suteikiamas dėl žmogaus per-
cūz-tuma kraujo ir sustiprinimą
systemo.

Severos Blood Purifier

siekentis tiesog in kraują, padau-
gina kraują sustiprina nervus
padaro energiszku, ir tvirtu at-
mintyje ir atnaujina kua. Isz-
plyszkusios ir silpnos moters atras
geriausę gyduolę sustiprinime ir
atnaujinime systemo ir padangy-
toja kraujo.

Prekė \$1.00

W. F. SEVERA.
MANUFACTURING PHARMACIST.
CEDAR RAPIDS, IOWA.

Severos gydūlės yra gaunamos
pas A. Groblevskį, 111 Main str.
Plymouth, Pa.

SERGANTIEMS

Garantuojame pilna iszgydyma.

Pasekmingiausiai gydau visokias pasleptas
ir pavirszines ligas, kaip antai ligas szirdies,
plaucziu, inkstu, pilvo, galvos skaudėjimus,
silpna atminti, dyvasiszka nusilpima, lytiszkas
silpnības, szleivuma, sutinima, veži, blykszle
pas moteris, kraujavima ir tt., nervu ligas, po-
dagra, reumatizma dusinima, paralyziu ir tt.
Praszaliniu gumba, gydau gimdymo ligas, vi-
sokius sutinimus etc. Nerviszkas ligas gydau
su pagalba geriausių elektriszku prietaisų.

Lytiszku daliu ligas

iszgydau per keleta dienu. kraujo už-
nuodyjimus, odos ligas, semens begima, žai-
das gerklej ir burnoj, nosyj, akyse ir ausyse,
netekima vyriskumo, lyezziu nusilpnejsima ir tt.
gydau kuopasekmingiausiai ir **szvan-
tuojiu Pilna iszgydyma. Czro-
niszkos ligos yra mano specia-
lizzkumu.** Gyvsidabrio nevertoji. Nu-
odugnus iszgzaminavimas ligonio ir jo iszgy-
dymas— tai yra mano prideryste.

DR. LANDES

Szpitolinis specialistas.

134 E. 24-ta ul., kampas Lexington ave.,
NEW YORK.

Valandos: nuo 9 ryto iki 8 vakare, Nedelioms
nuo 8 ryto iki 4 po pietu.

Negalinti asabiszškai atsilankyti, gali para-
szyti laiszka; butinai reikalaujame paciento
insitikejimo.

Szneku visokiose kalbose. Turiu praktika
Lebanon Bellevue Post Graduate University
Hospital. Direktorius Mediciniszko Instituto.

Lietuviu užeiga pas
L. FREEDMANA,
ant kampo Bainbridge ir S. 2nd Str.
Philadelphia Pa.

Geriausė užeiga dėl Lietuvių, isz viso miesto.
Prilaiku visokius gerimus kaipotai alų, arielką
ir vyną, podraug laikau visokius užkandzius ant
stalo per visa diena. Frietam ant ankzsto turiu
gra'iu ruina dėl sveczzių per ką galima laiką linke-
mat ir spakainat pra'eisti. Taip-gi kiekvienam
duodu prieteliszka rodą. Mano namas yra pri-
kiausei papuoztos isz viso miesto todėl nepa-
mirzkit užeti!

Gaspadorius G. W. Kownacki.

Lietuviu prietelis!
Mykolas Boruch,
Minersville, Pa.

Užlaiko mėsincziaz teipgi ir
grosersztorj.

Parduoda laivakortes ant 5-kių geriausių linijų
ir siunczia pinigų į visas svieto dalis, reikale
eipkitės pas savo prietelį.

ADRESAI

CENTRALISZKŲ VIRSZINKŲ „TEVYNĖS
MYLĖTOJŲ“ DPAUGYSTĖS.

Prezidentas — V. Daukszys
442 Wharnton st. Philadelphia, Pa.

Sekretorius — A. Ilgunas
449, 3-rd. Ave — Homestead, Pa.

Kasierius — A. Olszevskis
60 Sub-Sta. Chicago, Ill

Knygius — Dr. J. T. Želviene
1 Church st. Plymouth, Pa.

PERŽVALGA.

— Susivienijimo Lietuvių Amerikoje Seimas yra jau atlikęs savo užduotį. Kiekvieno lietuvio širdis turi pasidžiaugti iš gražių jo darbų. Jei tuli klausymai nepastatyti dar ant tvirtų pamatų, tai tik dėlto, jog ant syk visko atlikti negalima. Garbė seimininkams!

— Viens iš daugelio Lietuvos kankintinių susilaukė džiaugsmo vėl išsvysti savo tėvynę. Tuo kankintiniu yra daktaras Stasys Matulaitis, išbuvęs išstrėmimo nuo 1898 m. trejus metus. Dr. Matulaitis apsigyveno miestelyje Pilviszkiuose, kur buvo gyvenęs prieš išstrėmiant.

— „Varpo“ redakcija yra surinkus 509 markes (\$127) aukų ant išleidimo V. Kudirkos raszty ir pastatymo jam paminklo. Pirmiaus bus pastatytas paminklas, ant ko reikės paskirti beveik visus surinktus pinigus (nuo 440 iki 500 markių). Išleidimui raszty nieko neliks. Amerikiečiai apie tą dalyką jau visai užmiršo — paniekino šventą savo priderystę.

— Du lenkų išgamos, bro liai Osviecimskiai, gimę ir augę Galicijoje (Austrijoje), apsidėdė su seserimis Sniadeckiutėmis iš Lietuvos. Gavę prie vainiko didelius dvarus Kauno gubernijoje, tiedu ištvirkėliai išpardavinėjo juos svetimiems perėjūnams. Tarp kitų, Vilkmėrgės paviete kacas Korablikov nupirko nuo Osviecimskių dvarus: Kavarską su 600 margų lauko ir Zgrietiszkius su 360 margų. — Sniadeckiutės — tai proainės garsingo profesoriaus Vilniaus universiteto, Andriejaus Sniadeckio.

Isz Lietuvos.

Lenkystės apasztalai Lietuvoje. Pabaigoj pereitų me-

tų labai sujudo Krakių parap. (Kauno par.) lenkai; ypacz sukilo jie szį kartą prieš kunigus ir vyskupą Paliulionį. 30 rugsėji p. m. jie paraszė vyskupui protestą už tai, kad Krakių bažnyčioj buvo jubilejų dievmaldystė tiktai lietuviszkoj kalboj. Paraszų ant protesto iszviso buvo 263, tarp jų ir mažų vaikų paraszai. Labiausiai darbavosi czia dvarponis Zaborskis, o pagal jį ir daugiaus ponų: Vyszniauckas, Gosztautas, Jelenskis ponia Gurczienė ir daugelis kitų.

Kytraitis.

— Pernai ant szv. Traicės buvo Szetos parapijoj (Vilkmėrgės pav.) arklių paroda. Susivaziavo daugybė ponų ir bajorų, o mūsų prascziokėlių neapsakomai. Buvo atvaziavęs ir kunigaikstis Oginskis, buvo ir klebonas mūsų parapijos kun. J. Sakolauskis, didis lenkas. Kunigaik. Oginskis prakalbino žmones grynai lietuviszškai: „praszau-veskit szę arklius“, o kun. Sakolauskis praszneko lenkiszškai: „*teraz dajcie konie, szlachta*“. Vistik pirma statė prascziokai. Isz ukininkų kaip-kas gavo po 25–30 rub. dovanų, o už vieną kumelę — 50 rub.

Mūsų parapijoj yra daug bajorų, bet, kaip mes nuo jų girdime, jie nereikalauja bažnyčiose lenkiszkų pamokslų arba giesmių; tik mūsų klebonas su savo žentu organistu Danilavyczia trokszta, kad bažnyčioj būtų lenkiszškai. Girdint ir matant tokį įvedimą, mums aszaros bįra. Retai kada paskaito mums klebonas isz knygos lietuviszką pamokslą.

Pavargėlių namai. Sziuosmet pradės statyt Punske (Suvalkų par.) kunigas Norkevyczia namus pavargėliams, nebegalintiems jau duonos kąsnio užsidirbti. Žinau keletą kunigų, kuriems nepatinka

tas pagirtinas kun. N. darbas. „Tai, — sako, — ubagai mu ruose gyvės, o kunigai medinėse grintelėse, — vercziaus kleboniją už tuos pinigus pastatytų“.

Ir prigulinczios priglaudos pavydi vargszui! Lv.

Lenkystės apasztalai. A. rendorius Butrimonių dvaro (Trakų pav.) J. Rimszevyczius, ir jo akamonas (užveisda) J. Urbanavyczius susitarę paraszė Vilniaus vyskupui meldimą, kad Butrimonių filijoj įvestų dievmaldystę perpus lietuvių ir lenkiszškai. 29 d. lapkriczio buvo Butrimonyse prekymetis; žmonių daug isz visų krasztų prisirinko. Ant to prekymeczio minėtieji ponai pradėjo prikalbinėti žmones, kad jie pasirasztyt ant jų meldimo vyskupui. Daug buvo tokių lenkpalaiškių isz kitų parapijų, ką pasiraszė; pasiraszė kaip-kurie ir lietuviai, visi nesuprasdami to reikalo. Bet lenkams dar permažai buvo tų paraszų. Ką jiems daryti? pradėjo žmones kiteip apgauldinėti: Rimszevycziaus akamonas pasistatė savę „czinovniku“, o kiti lenkai vaikszcziujo po miestelį ir įkalbinėjo žmonėms: „Jei toks ir toks „czinovnikas“ reikalautų jus pasirasztyt, tai jus pasiraszkykit!“ Ne vienas, žinoma, ir pasiraszė.

Jau ketvirti metai, kaip Butrimonyse pamokslai sakomi kasnedėl lietuviszškai ir lenkiszškai, o giesmės giedamos tiktai lietuviszškai. Nevalenkų, iszviso susidaro mus filijoj vos apie 50 žmonių — vyrų, moterų ir vaikų; ir tie patys — smulkioji szlėkta, visi gerai lietuviszškai supranta; teisybė, visi juodus žiponus nesziuoja.

Tie patys lenkai, o pirmutinis Rimszevyczius nuraszė meldimą ir Merkinės džiakonui kun. Czudauskiui, kuris dar neseniai atvyko pas mus isz Senųjų Trakų į Pivaszūnų parapiją. Kun. Czudauskis

— tai yra tikras lenkų mus kraszto karalaitis, kuris labai niekina lietuviszką kalbą; net nenori kalbėti su tuo žmogum, kuris jam atiduoda lietuviszškai „labą dieną“.

Tą paczią dieną 27 lapkriczio atvaziavo į Butrimonis ir kun. Czudauskis. Pirmiausiai nuėjo jis pas miestelio starostą; neradęs starostos namieje, nuėjo pas kaimo perdėtinį, vadinamąjį „viborną“, ir liepė jam suszaukti visus miestelio lietuvius.

Atėjo vienas vyras. Kun. C. tuoj liepia jam pasirasztyt ant tokios popieros; ans sako: si nemokas, ir dar pridėjo: „O gal, tėveli, atvaziavai versti mus į kitą tikėjimą?“

Toliaus susirinko daugiaus vyrų, bet nė viens nesiraszė. Neuzilgio atėjo isz rasztynczios ir starosta paveizėti, koki tų pasiraszymai eina. Kaip tik jisai įėjo į kambarį, tuoj kun. Czudauskis ir jam liepė pasirasztyt.

— O ant kokio reikalo, tėveli? — paklausė starosta. — Raszkytės ant meldimo vyskupui, kad vieną sąvaitę būtų jusų bažnyčioj viskas lenkiszškai, o kitą — lietuviszškai! pasakė džiakonas.

— Mums nereikia lenkiszškai: pas mus nėra lenkų — mes visi lietuviai! — atsakė starosta.

Labai nepatiko kunigui tie starostos žodziai: pradėjo vadinti jį litvomanu ir lojoti visokiais žodziais. Starostai neuzteko kantrybės, — liepė vyrams paszaukti žandarus.

Pajutęs kunigas, kad tas gali ne ant gero jam iszeiti, skrido isz užstalės, griebėsi už meszkų ir iszdundėjo į kleboniją. Kun. Czelkis, kaipo lietuvis ir Butrimonių filijalistas, gražiai pasitiko kun. Czudauskį, kaipo džiakoną ir savo perdėtinį. Nieko nežinodamas, dėlko kun. Czud. atvaziavo ir kas atsitiko, kun. Czel. norėjo gražiai jį priimti ir pavaiszin-

ti; bet Czud. nieko nevalgė ir negėrė pas jį, tik kogreicziausiai nusiskubino pas arendorių Rimszevyczių; jam liepė tuoj, nieko nelaukiant, siųsti į Vilnių vyskupui minėtąjį pradžioje meldimą.

Mums žiurint, rodos, visi toki-jau kunigai, visi teip-pat miszias laiko, o Vilniaus vyskupui, kur tik kunigas lenkas, tai ir augszcziaus pas jį stovi.

Lenkų meldimą vyskupas, žinoma, tuoj iszklausė ir paliepė kunigui Czelkiui vieną sąvaitę sakyt lenkiszkus pamokslus ir giedojimus įvest lenkiszkus, o kitą — lietuviszkus.

30 d. gruodžio mūsų bažnytelėj jau užgiedojo lenkiszškai; tai visiems lietuviams, kaip kalaviją į szirdį smeigė, visi graudziomis aszaromis apsi-
verkėm. Moterėlės ir mažutėliai vaikeliai, akeles, kaip žibuoklėles, pilnas aszarų pastatė, dairėsi į visas puses ir neiszmanė, kas czia dabar galėjo atsitikti. *A. Balandėlis.*

Apie valymą lietuviszkos kalbos Stakliszkėse, Butrimonyse ir Punioje (Trakų pav.) jau buvo raszyta. Stakliszkėse labai priešinosi tam naujam įvedimui giedorius J. Jankauskis. Jis gieda pirmuoju balsu, o antruoju — A. Proszkus, kuris ir užvedė iszmesdinėti lenkiszkuosius žodžius; Jankauskis norėjo neleist ir prisikalbino antruoju balsu giedot kitą žmogų A. Andrulavyczių. Proszkus apsakė tą dalyką savo klebonui V. Butvydui: iszklausęs viską, kunigas nutarė, kad reikia giedoti su lietuviszkais žodžiais, o ne lenkiszkais, ir atstatė Andrulavyczių nuo suplikacijų; Jankauskis ir mažesnis dabar pasidarė, nes ne ant jo iszėjo.

Už tai tariam klebonui V. Butvydui szirdingą aczių.

A. Balandėlis.

(Isz „Naujienos“)

Politiszkos žinios.

Amerika.

Ant Pilipinų liepta įvesti angliszką kalbą visuose suduose ir muitinyziose. Tokiu budu, dėl keleto yankee'ų, kurie nėjokios kalbos nemoka, visi žmonės turės mokintis angliszškai.

Iki 25 gegužio buvo apsirgusių kolera: Maniloje 1146, isz kurių pasimirė 619; provincijose 3922, isz kurių numirė 2774.

Rusija.

Teisingas žmonių kersztas jieszko kaltininkų: Vilniuje nekoksai Hirschel Dert szaudė į gubernatorių von-Wahl ir įvarė dvi kulkas — vieną į pečių, kitą į koją. Szuviai nepavojingi. Charkove szaudė į gubernatorių kunigaikszčių Obolenski.

Nevalios namai.

Szimtai milijonų žmonių, iszpažįstanczių Kristų, kasdieną, keldami ir guldami, garbina dangaus Poną tokiomis žodžiais: „Asz esu Vieszpats Dievas tavo, kurs iszvedžiau tavę isz Egipto, isz nevalios (vergybos) namų“.

Ir žmonės tiki, kad geras dangiszskasis Tėvas iszvedė juos isz nevalios, kaip buvo iszvedęs žydus isz Egipto.

Egipte zydai statė piramidas — milžiniszkus akmenrumus, — kur laidodavo karalius-pharaonus, idant palikti jų vardus amžinai atmincziai. Sziaudien, prie teip isztobulintų iszradimų, pakinkę garą, gazą ir elektrą, nepataikytų pastatyti tokių baisių rumų, kokius yra pastaczius prasta žmogaus pajiega. Su kokiągi prievarta žmogus galėjo tai atlikti? Atlikti tą ne žmonių, bet milžinų darbą jį prispyrė — pharaono ryksztė: kaip musės, krisdami nuo pailsimo ir kitų smugių, žmonės statė

rumus tuszcziai pharaonų garbei ir krovė jiems žemiszką turtą.

Bažnyczia sako, kad Vieszpats iszvadavo tuos vergus, arba, placziaus sakant, visą žmoniją isz nevalios namų. Vienog, apsidairykite sziaudien aplinkui ir pamatysite, kad ir dabar ne lengvesnė vergyba spaudžia žmoniją. Toki pat karaliai, vadinami czia milijonieriais, paglemžė visą szalies turtą į savo rankas ir isznaudoja ik paskutiniam laszui darbininko prakaitą. Verczia jie darbininką parsiduoti į nevalią ne rykszte, bet badu; jie supanczioja darbininką neteisingais įstatymais, kuriuos patys įveda ant savo naudos, o ant darbininkų prapulties; toliaus, jie laiko per nieką tuos įstatymus, kurie jiems priešzingi.

Teip, jau 31 metai, kaip Pensylvanijos valstijoje įvestas toksai įstatymas, kurs asztriai draudžia tokiam žmogui, kuris valdo geležinkelį, valdyti ir anglies kasykles. Tuotarpu visi geležinkeliai ir visos kasyklės sziaudien atsidurė tose pacziuose rankose. Milijonieriams tai reikalinga, idant suvaržyti darbininką isz visų pusių.

Nekalbant jau apie kitokias skriaudas ir mažą mokestį, milijonieriai visai nesirupina apsaugoti darbininko gyvastį; czia laiko žmogų už labai pigų daigtą: gyvuliai czia turi daug geresnę apsaugą, negu žmonės.

Szį mėnesį, 19 gegužio, valstijoje Tennessee, kasyklėje Fraterville, ties Coal Creek, atsitiko isz-ryto gazo eksplozija, kuri palaidojo žemės gilumose du szimtu keturias deszimts keturis darbininkus. Kas tam kaltas — tai aiszku. Toji kasyklė labai sena, darbas joje eina jau nuo 1870 m. (32 metai); jos savininkas galėjo iszrinkti isz tos kasyklės milijonus, o jis nepasirupino laikyti gerą priežiurą ir tuo

budu 244 gyvastys žuvo.

Milijonieriai ir jų bernai, kurių rankose szalies valdžia, gamina baisias kanuoles, kuriomis galėtų užmuszti ant syk kuonodaugiausiai žmonių; jie pramano maszinas (elektriszkas kedes) tamtyczia žudymui žmonių. Tie, kurie iszras baisesnę pabuklę užmuszimui žmogaus, gauna nuo kapitalistų gausų atlyginimą.

Bet koku budu apsaugoti darbininką nuo nelaimės — ne kapitalistai, ne valdžia visai nesirupina. Reikėtų paskirti ne tukstanczius, bet milijonus dolerių, idant surasti budą, kaip apsergėti žmones nuo teip tankių gazo eksplozijų kasyklėse. Bet tas neateina niekam nė į galvą. Ant galo, kapitalistai ir didžiunai neturi kada apie tai rupintis. Sztai, valstijų prezidentas Roosevelt po tris valandas ant dienos boksuoja su tamtikru pasamdytu faitorium, kad iszsunki isz savęs tankus, nes isz geros duonos perdaug nutuko; tam specialistui-bokseriui prezidentas moka gerus pinigus, kad ans iszvartyt isz jo kuno riebumą.

Tokiais darbais užsiima kapitalistų draugas, respublikos prezidentas, kada szimtai tukstanczių darbininkų vargsta už skurdų užmokestį ir kas valanda stato savo gyvastį ant szimto priepuolių.

Katekizmas mokina mus melstis už iszvadavimą isz nevalios namų. O pats popiezius paskutinėje enciklikoje sako, kad sulyginti žmones neleidžia pati gamta (?): esą, turi buti ponai ir vergai, skriaudikai ir nuskriaustieji. Kitar popiezius prakeikia tą liuosybę, kuri platina tarp žmonių supratimą. Neseniai miręs garsingasis New York'o arkivyskupas Corrigan metė prakeikimą ant kun. McGlynn'o už tai, kad szits užstodavo už prispaustą darbininką. Kunigai isz pamokslinyczių gundo straikuo-

janczius kalnakasius, kad jie apsileistų kompanijoms: mat, kunigai iszranda, jog darbininkas turi tik klausyti kitų ir laukti nuo jų mielaszirdytės. O be to ir pacziam kunigui ne tiek dolerių pribėgs į kiszenių, žmonėms straikuojant.

Tę, kur patys įstatymai galėtų iszeiti ant gero darbininkui, — jie visai nepildomi. Teip, Pensylvanijos valstijoje buvo užtvirtinti 2 birželio 1891 m., tai yra: pirm vienuolikos metų, įstatymai kietosios anglies kasyklėms. Apie tuos įstatymus darbininkai vargiai ką žino, nes jų negarsina. Perituose metuos politikieriai davė perguldyti tuos įstatymus į kitas kalbas, tarp tų ir į lietuviszką. Minėtuose įstatymuose randame tokius padavadyjimus (Perskyrime XII, pusl. 28).

Taisyklė 1. Kasyklės savininkas, užveisda arba superintendentas turi visokiais būdais rupintis, kad darbininkų gyvastis būtų apsergėta, nežiurint į tai, ar įstatymai prie to verczia, ar ne; prieziura darbų po žeme turi būti pavesta kasyklės prižiūrėtojui (mine foreman).

Taisyklė 2. Jei toks prižiūrėtojas negalėtų vienas apeiti visus darbininkus, tai savininkas, užveisda arba superintendentas privalo duoti jam valią pasirinkti, kiek reikia, pagelbininkų, kurie turi būti vien jo valdžioje.

Taisyklė 4. Visos tų kasyklių dalys, kur paliauta dirbti, o kur kyla eksploduojantieji gazai, turi būti apžiurimos kasyklių peržiūrėtojo ir kas rasta — turi būti įtraukta į knygas su paraszu.

Taisyklė 5. Kasyklėse, kur atsiranda eksploduojantieji gazai, prižiūrėtojas privalo kasdien apžiūrėti visus kelius ir pleisus, pirm negu darbininkai ateis prie darbo. Tas apžiūrėjimas turi būti at-

liktas su saugia lempute, trims valandoms pirmiaus, negu darbininkai susirenka į darbą. Darbininkams nevalia pradėti darbą, iki jie nepersitikrįs, jog toje vietoje nėjokio pavojaus nėra. Apie atliktas revizijas turi būti įtraukta į knygas su peržiūrėtojo paraszu.

Taisyklė 8. Jei kasyklių prižiūrėtojas dasizinos, kad tuloj kasyklės dalyj atsiranda eksploduojantieji gazai arba kad tę yra kitoks pavojus, tai jo pareiga yra padaryti viską, idant tą pavojų nuo darbininko praszalinti; tokiam atvejy darbininkai turi būti nuo tę nuimti, iszėmus tik tuos, kurie dirba prie praszalinimo to pavojaus, ir tai iki to laiko, kada kasyklės bus apžiurėtos tamtikrų žinovų, o baimė priepuolio bus visai isznykus.

Kaip matome, tie įstatymai darbininkams geri; visi jie suraszyti ant 42 spaudintų puslapių. Bet ar nors vieną isz jų prigulincziai pildo?

Grįžus prie nelaimės Fraterville'je, galima stacziai sakyti, jog prižiūrėtojas kasyklės nebuvo apžiurėjęs jos priesz darbą, ir jis kaltas, kad prazuvo 244 žmonės. Nežinia, ar Tennessee ir kitose valstijose įvesti toki įstatymai, kaip Pensylvanijoje; bet jei jų nebutų, tai reiktų įvesti ir pildyti.

Kad tai būtų toki atsitiki mai su eksplozijomis retesni: bet jos atsitaiko labai tankiai. Sztai, isz viso į keturias dienas žuvo 309 žmonės: kaip sakytą, Coal Creek'e 19 geguzio — 244 žmonės ir Kanadoje, ties Fernie, B. C., 22 geguzio, 165 žmonės; ir tę atsitiko gazo eksplozija. Visuose atsitikimuose kompanijos paduoda, kaipo priezastį eksplozijų darbininkų neatsargumą, arba stacziai sako, kad priezastis nežinoma.

Baisu matyti, kaip kapitalistai stato darbininko gyvastį už nieką, nors krauja isz jo

prakaito milijonus. Darbininkas turi dirbti tokiose sąlygose, kaip jam kapitalistas liepia. Iszeidams isz ryto, darbininkas niekad nežino, ar sugrįsz vakare gyvas. Tai yra vergyba — ne geresnė už tą, kokioje buvo žydai pas pharaonus.

Be to dar darbininkas negali žinoti, kokia isztiks jį mirtis. Be gilaus sujudimo negalima skaityti tų rasztelių, kuriuos paliko keturi darbininkai, užgriauti Fraterville kasyklėje ir kuriuos rado, atkasę jų kunus. Juos užgriuvo pusiau asztuntą isz ryto, o ant vieno laiszko pažymėta, kad jis raszytas pusiau treczią popiet; taigi tiems žmonėms parsiejo kankintis dar keletą valandų užgriautiems, pagedusiam ir troszkiam ore, kur sunku atgauti kvapą. Viens isz tų kentėtojų, J. L. Vowell, tarp kito-ko, raszo savo pacziai: „mes esame užgriauti; sveiko oro mažai, o blogasis oras renkasi greitai. Dabar apie 12 valanda. Brangioji Ellen, asz apleidziu jus blogam padėjime. Mudu su suneliu Elbertu neesame suzeisti, tik turėsim mirti, kad pritruks oro. Elbertukas sako jums visiems, kad atitiksute jį danguje.... O, kaip karsztai asz norėcziau būti su jumis. Likite sveiki, likit sveiki! Palaidok manę su Elbertuku tam pacziam kape.... Jau 25 minutos po dviejų. Dar yra keletas gyvų. O, del Dievo, kad dar nors vieną kvapą atgauti! Ellen, atsimink apie manę, iki busi gyva. Lik sveika, mylimoji!”

Kitas, James A. Brooks, raszo savo pacziai: „Asz troksztu sugrįzt namon ir pabucztiuoti savo mažutėlį, bet negaliu, taigi likit sveiki. Asz einu į dangų. Rasit tę manę”.

Treczias, Geo Hudson, raszo teipgi pacziai: „Jei neteks daugiaus su tavim gyvam pasimatyti, palaidok manę tuose drabužiuos, kuriuos dabar dė-

viu. Troksztu su tavim susitikti danguje. Lik sveika!”

Iszties, sunku pamislyti, kaip turėjo kentėti tie nelaimingi darbininkai per isztisas valandas.

Iszdykėliai-turtincziai pastato sav visokias pasilinksnimo vietas, teatrus, kur pasamdyti aktoriai, tamtyczia mokinėsi, nuduoda žudymą nekalto žmogaus; žiurėdama į tokią sceną, iszlepusių žmonių gauja lieja krokodiliaus aszaras ir garsiais delnų plojimais iszreiszkia savo atjautimą. Tas jiems nieko nekasztuoja.

Bet kada szimtai gyvų žmonių mirszta neužpelnytose kankynėse, tai turtinczius, skaitydams apraszymą, truktels pecziais ir pasakys: „tai ne pirmas sykis! O, ant galo, tų galvijų (darbininkų) dar gana ant svieto!”

Tie darbininkai, teip daug kentėję ant svieto, tikisi — nueisia į dangų ir dar kvieczia savo artymuosius, mislydami, kad savo kancziomis pirko iszganymą. Bet klausymas: ar kunigai davė jiems „įžengimo ženklą”? Jug sakoma, kad be to neperžengsi rojaus vartų.

Mes neesame iszvesti isz nevalios namų, nors mums liepta kasdien melstis už neva iszvadavimą isz vergybos.

Pagaiksztis.

XVII Seimas Susivienyimo Lietuvių Amerikoje.

Iszsiluosavus mūsų Susivienyjimui nuo carų per 16-tą seimą, septynioliktasis seimas tapo didei iszkilmingu, sukaktuviniu, kaipo tautos szventė-pergalėjimo prieszų ar neprietelių. Bostono draugystės D. L. K. Vytauto ir szv. Kazimiero, ypatingai prisirengė tą sukaktuvių szventę apvaikszczioti. Atėjus į seimo svetainę, szirdis nudziugo, pamaczius isz kvietkų pakabintus zodzius: „XVII Seimas Susi-

vienijimo Lietuvių Amerikoje", — ko dar niekados nebuvo buvę nuo užsimesgimo Susivienijimo. Szalise apvainikuoti kabojo paveikslai D. L. K. Gedimino, D. L. K. Vytauto, Dr. V. Kudirkos ir Lietuvos žemlapis, išleistas inžinieriaus Maciejaucko. Per svetainę karojo kryžmais teipgi papuosimai ir vainikai. Ant stalo, už kurio sėdėjo seimo vedėjai, stovėjo ryzys (bukietas) gyvų rožių ir baltas vainikas su baltais ir mėlynais kaspinais su įraszu ant tamtikro metalo, kurio žodžiai buvo toki:

„Pirmam be despotizmo
Garbingam tautiškam
Susivienijimo Lietuvių Amerikoje
XVII Seimui
Nuo Lietuvos Dukterų dovanėlė
So. Boston, Mass. 1902 m.”

Szitą dovaną ir tą ryzį rožių po atidarymo seimo atneszė 6 jaunos mergaitės ir 4 suaugusios, dainuodamos tamtikrą laisvės dainelę ir padavė Susivienijimui per rankas centr. prezidento, p. M. Totoriaus. Dainelės žodžių neįsitymėjau, nes džiaugsmo aszara buvo tam periskada; aszaros nuriedėjo ne per vieną veidą pasiuntinių, kada tame akiesmirksnyje stoji akyse 16 seimo pradžia, kur pasiuntiniai buvo pasirengę griebti vieni antrus už gerklių ant pasiundymo kunigų, iszimant vienintelį kun. J. Žebrij. Dainos žodelius, kurie iszspaudė džiaugsmo aszarą, skaitytojai ir Susiv. sąnariai iszgirsite vėliaus.

Pradėjus seimą, atsirado 65 pasiuntiniai isz yvairių lietuviszkų kolonijų. Pirmoji sesija tęsėsi iki pusiau antros valandos po pietų, kur paskui papietavę pasiuntiniai — vietiniai ir svecziai, — 4-tą val. po pietų iszėjo ant parodos su vėliavomis ir dviem kapelijorū muzikos. Parodoje dalyvavo apie 500 ypatų, visus imant sykiu. Paskui vežimuose va-

žiavo Susiv. centr. komitetas ir seimo komitetas, kaip ir norintieji važiuoti. Szeip daugelis vyrų ir moterų ėjo szalitakiais sykiu su paroda grožėdamiesi ir gerai priilso, nes parodos kelias gatvėmis buvo netrumpas. (16-to seimo paroda buvo nuo svetainės pas „poną vaitą”, kur Milukas ypatoje p. Teplir'o suarezta-vojo seimo abu sekretorius ir centr. sekretorių). Po parodos visi sugrįžo į seimo svetainę, kur, atsilsėjus valandėlę, prasidėjo prakalbos. Kalbėtojais isz pasiuntinių pirmąjį vakarą, tai yra utarninke, buvo K. Balczionas isz Brooklyn'o, J. Kazakevyczia isz Pittston'o, T. Astranskas, centr. sekr., isz Phila. ir P. Mikolainis. Kalbos buvo apie Susiv. iszliuosavimą isz kunigiszko jungo. Mikolainis ant galo nurodė: kada mes szvencziame džiaugsmo szventę, neužmirszti musų kankintinių, kurių ketetas ir paskutiniame laike tapo isztremti Siberijon. Rinkėjai paszalpai kankintinių surinko \$8,75, kuriuos įdavė centr. kasieriui. Po prakalbų prasidėjo draugiszkas pasilinksmimas (szokiai), kuris tęsėsi iki 3 val. ryto. Ant rytojaus, vakare buvo dainos, prakalbos ir perstatyta komedija „Amerika Pirtyje”. Dainas dainavo dainininkų draugystė po vardu „Byrutės Kanklės”, kuri naujai susitvėrė. Dainininkai turi gerus balsus ir stipri yra viltis, kad ateityje taps garsiais dainininkais ir palinksmis savo brolius dainomis. Dainos dainuotos buvo tik 3: „Viena daili mergelė”, „Tegyvuoj mus tauta” ir „Sugrįžk, sunau, suklydusis nuo tėvynės toli”. Kalbėtojais buvo K. Balczionas, V. Kaunas ir P. Mikolainis. Dainos ir kalbos buvo laike permainų. Komedijos loszikai savo roles atliko gana puikiai ir nemažai prijuokino susirinkusius.

Telegramų su yvairiais lin-

kėjimais Susivienijimui atėjo per 40, tarpe tų ir nuo D. T. Baczkaucko, „Saulės” iszleis-tojo. Pasiuntiniai nutarė duotis grupoje nusiphotografuoti ant atsiminimo. Angliszkuose laikraszeziuose patilpo sąjausmingos žinios apie Susiv. ir lietuvius.

Apie seimo nutarimus nieko neraszau, nes tą padarys seimo rasztininkai.

Visuomenės žiniai praneszame, jog Susivien. Lietuvių Amerikoje Seimas, besitęsęs tris dienas, užsibaigė 22 geguzio vakare. Organizacijos virszininkais iszrinkti: prezidentu — M. Valentinavyczia isz Scranton, Pa.; vice-prezidentu — J. Tareila isz Waterbury, Conn.; sekretorium — T. Astramskas isz Philadelphia, Pa.; kasierium — T. Pauksztis isz Pittston, Pa.; kasos globėjais: J. Gudaitis isz Plymouth, Pa. ir J. Kazakevyczia isz Pittston, Pa.

Seimo protokolai bus pagarsinti steinancziam „Vienybės” numeryje.

Seimininkas.

Atskaita Komiteto Paryžiaus Parodos Amerikoje.

Peržiurint kasieriaus, J. J. Paukszcio, knygas, pasirodo, kad dėl Paryžiaus Parodos Amerikoje įplaukę yra aukų — \$2167,23

Isz parduotų knygelijų — 1,50

Visu labu — \$2168,73

Iszeigos pasidarę yra \$1414,35

Už albumą — 230,00

J. J. Paukszcio kasztai už ekspresą 4,65

Visu labu — \$1649,00

Tai-gi izde liekasi — \$519,73.

Isz tų likusių pinigų reikėtų dar atlyginti už triusą p. Daumantui ir už kasztus, pasidariusius gražinant daigtus isz Paryžiaus į Lietuvą; bet kada-gi nė p. Daumantas, nė kits kas, kam reikėtų, iksziolaik tų

kasztų nepridavė (per ką ir musų iszdavimas rokundos nusivilkino teip ilgai), tai mes paliekame juos neapmokėję, iki tos rokundos netaps pridutos per europiecius. Teip pat czia netapo priskaityti kasztai, koki pasidarys panai-kinant bond'ą kasieriaus. Kas link-gi kasztų sąnarių musų Parodos Komiteto, kuriuos pakelę esame, vazinėdami po kelis syk ant susirinkimų dėl apsvarstymo bėganczių Parodos reikalų, tai asz savo kasztus paaukauju dėl visuomenės labo, ir tikiu, kad teip pat padarys kiti sąnariai.

J. Szliupas, tuomlaik vietininkas sekretoriaus.

24. V. 1902.

18 d. Geguzio szimet, asz ir kn. Žilinskas buvome suėję Plymouthe dėl pasznekJimo apie užbaigimą reikalų Parodos (Pauksztys buvo iszvažia-vęs ant seimo į Bostoną). Tad nutarėme apmokėti p. Daumanto triusą ir likusius kasztus Europoje — jeigu taps pri-siųstos billos isz Europos. Szeip nutarėme esant velytina už liekanczius izde pinigus ar įteigti svetur tautiszką muzėjų arba paremti privatiszką mu-zėjų Lietuvoje, jeigu toks tap-tų įsteigtas. Žinoma, tą daly-ką turėtų visuomenė apsvars-tyti, nes be visuomenės musų nutarimas neturės svarbos. Teip-gi nutarėme 1000 egz. Parodos Albumo iszdalinti po vieną ant atminties aukavu-siems pinigus ant Parodos rei-ka-lų, jei aukavusieji apmokės kasztus nusiuntimo per pacz-tą. Szeip Parodos Albumas parsidavinės po 40 c. Auka-vusieji — dėl identifikacijos — turi priduoti žinią, kuriame numeryje ir kokio laikraszezio jų pravardės su aukomis tapo pagarsintos. Galiaus, kun. Žilinskui skundziantės, kad paskolinti tuli rankraszeziai ir knygos, retai begaunamos, ne-tapo jam sugražintos isz Pary-

ziatis, mes nutarėme, kad — kun. Žilinskui surašą padariusių tų rasztų — mes, Parodos Komitetas, reikalaujame, idant kn. Žilinsko turtas taptų sugražintas. — Kn. Žilinskas su J. J. Paukszečiu pažadėjo bond'ą kasieriaus panaikinti trumpame laike, kaipo jau neberekalingą.

Tai-gi su tuo baigiasi teip-gi pareigos mūsų Parodos Komiteto Amerikoje. Tikimėsi, kad savo darbą atlikę esame pagal savo geriausią išsigalėjimą. J. Szliupas.

24. V. 1902.

Žodelis apie mūsų kunigus.

Neseniai, nepamenu kuriam numeryj „Žvaigždės“, buvo paduota žinia iš Seinų, buk lenkiską ir lotyniską literatūrą dvasiszkoje seminarijoje išguldas kunigas J. Sztrimavyčius. Stebėjau, tai perskaitęs, iš teip melagingo, nors puikaus, pagyrimo Seinų seminarijos mokslų. Kad bučiau patsai nebuves Seinų seminarijoje, tai, gal, bučiau ir įtikėjęs į tą pagyrimą. Bet

žinau, ko ir kiek tų klierikus mokinama. Mat, lenkiskos literatūros mokinas klierikai perskaityti trumpas biograpijas lenkiskų rasztų, pagal rankvedį „Kuliczowski'o“, išduotą Krokavoje dėl pradinų mokslainių; ir skaito „Wypisy polskie“ Mecherzynski'o, išduotą dėl vaikų, — tai ir visas mokslas lenkiskos literatūros, jeigu tai mokslu literatūros galima vadinti?!

O lotyniskai? Na, lotyniskai kunigai turi mokėti, — tulam rodysis. Netikėk: daugumas kunigų, ypacz jaunesnėji karta, teip mažai nuvokia lotyniskai, kad prasciausių lotyniskų iszsitarimų neiszvers į prigimtą kalbą ir nesuseks jų prasmės. Jokios lotyniskos literatūros seminarijos muruose nemokinama: klierikai vercia iš lotynisko į len-

kiską kalbą „Selecta patrum“, bet tas vertimas teip yra aklas ir netikęs, kad iš to klierikai nieko lotyniskai neismoksta. Jeigu man netikite; — pabandykite patys pasznekoje kada klierikus kvoshti, kiek ir ko jie mokinas ir ką jie moka, — persitikrėsite, kad mažiausio supratimo apie lotyniską literatūrą neturi; ką sakau apie literatūrą: elementariskos lotyniskos gramatikos nemoka. — Priezastis to aiszki. Seminarijoje nieko nemokina to, kas turi susiriszimą su tikru mokslu. Į seminariją eina vaikinai mažesnio gabumo, be prakilnesnių palinkimų, kuriems nerupi nė mokslas, nė kitos kokios augszteinės idėjos, o vien tiktai, kad, prisidengus Kristaus Apasztalų ploszcziumi, pritraukti žmones prie savęs, o pertai traukti iš jų gerą pelną ir vesti minksztą, isztvirksį gyvenimą. Žinoma, žmonės be mokslo ir mažiausio gabumo, kokiais yra, su retais iszėmimais, kunigai, nė negali jokių naudingų, žmonėms reikalingų darbų nuveikti. Per tai nedyvai, jeigu szia dien kunigija puola vis žemyn ir žemyn. Tegul į kunigus eina žmonės gabus, mylinti mokslą ir turinti tamtikrą paszaukimą, tai yra *non propter esum, sed propter Jesum*, — tasyk virs katalikiszkoje bažnyczoje ir Lietuvoje kitokia gadyuė.

Smilčius.

Varžymas ateivystes Anglijoje.

11-me „Vienybės“ N. rasziau apie tai, kaip Londono miesto roda (county council) perstatė parlamentui savo įneszimą stabdyti ateivystę. Panaszus reikalavimai buvo jau ir seniaus parlamentui perstatyti, bet neturėdami savo motyvuose užtektinai pamato, remiančio tokius reikalavimus, likdavo visuomet atmesti. Kad ir dabar szito įneszimo moty-

vuose nebuvo užtektino pamato, matoma iš to, kad parlamentas priverstas buvo iszskirti specialiszką komisiją isztirimui to dalyko.

Szitas įneszimas buvo, vienog, nukreiptas ypatingai prieš zydų ateivystę. Iszgirde apie tai, zydėliai nusigando ir teip subrusdo, kad prezidentas komisijos Lordas James of Heresford į vieną tik sąvaite priverstas buvo į 100 suvirszum visokio turinio atiszaukimų perskaityti. Kadangi Lordas James yra geru draugu advokato p. S. Mendelsono, tai ir nepatingėjo pas jį atsilankyti ir jam apie turinį zydiskų atiszaukimų praneszti. Nustebėtinas yra dalykas, kad visi tie atiszaukimai buvo beveik vienokio turinio: visuose yra apkaltinami lenkai ir lietuviai. Sztai antko pasiremdami, zydėliai lenkus ir lietuvius apkaltina. Lietuviai, kaip ir lenkai, po teisybei, neprivalo, girdi, į Angliją keliuoti, kadangi jie, beveik visi, turi žemę ir jų maskoliskas randas nepersekiojas teip, kaip tai su zydais daro. Per tai, esą gana aiszku, jog tie visi, kurie iš tų atkeliauja, esą ne kitoki, kaip kriminalistai arba nichilistai. Geriausiu persitikrinimu, kad lietuviai ir lenkai ateiviai nesą gerais žmonėmis lindyjas tas faktas, kad daugumas iš jų iszlipą czia beveik padvėse (early starving). Užtaigi, kaip tik, girdi, juos paleidžia nuo laivo, tai kuogreicziausia puola prie savųjų darbavių ir dirbą tų už kokius nelaimingus 5 szilingus per sąvaite; tokiu tai budu sudarko tik prekes czionykszečių (Anglijos) darbininkų. Su zydais-gi visai kas kita. Jie turi savo „Board of guardians“ ir kitokias institucijas, kurios rupinasi apie tai, kad zydai ateiviai nedirbtų už dyką, negadintų prekių angliskų dar-

bininkų ir tt. Žodziu sakant, zydai rupinas apie savę ir nereikalauja, kad angliskas parlamentas apie juos rupintųs. — Ar ne teip?...

Kada szits paskalas pasklido tarp musiszkių, tai teip jau ne vienas pabudo.

28 d. Balandžio sz. m., pasiremiant ant szitos žinios, Kooperatyviszka Draugystė „Vienybė Lietuvinkų“, Silvertown'e, suszaukė vieszą susirinkimą, ant kurio, kaipo kalbėtoją, užprasze p. K. Pileną. Kalbėtojas, pasiremdamas ant žinių, suteiktų jam p. Mendelsono, užmanė, kad teip pat, kaip zydai, apkaltindami mus kriminalistais, kad tokiu budu nukreipti nuo savęs akį angliskos valdzios, stengiasi kaip įmanydami tą klausymą užgniauzti, teip pat ir lietuvių priderystė butų pasirupinti patiems apie savę, žinoma, neapkaltinant kitų tautų, bet vieninteliai, iszpradzių, nors nurodant savo skaitlių, ant kiek jisai pagal savo didumą galėtų but Anglijai pavojingas. Dėlto, kad lengviaus tas užmanymas įvyktų, ragino sutverti tokią draugystę, kuri isztikrųjų rupintųs apie ateivių gerovę. Susirinkimas tam užmanymui pritarė ir darbuojasi dabar apie sutvėrimą tokios draugystės.

Subatoj, 10 d. Gegužio, bus susirinkimas Londone, parengtas „Szviesos Draugystės“ su tokiu jau mieriu ir jeigu atsiras gana pritarėjų, tai neužilgo mieris lietuvių bus atsiektas ir londoniečiai atsikratys nuo bereikalingo apsunkinimo ateivystės. Sakau tai ne ant savo nuomonės, bet ant Lordo James'o instrukcijų pasiremdamas, nes pagal jo nuomonę angliskoji valdzia beria smiltis savo duondaviams įakis, kad tuomtarpu, jie (darbininkai) nematyty, kokiu budu ant jų sprando užkrauna naujus mokeszczius. „Kada, girdi,

jau pripras prie tų mokesčių, tuosyk nereikės stabdyti ateivių, nes tuosyk jau žinos, kad ne ateivystė Anglijai kenkia bet... karė Aprikoj". Maždaug, sziteip tas ponas iszėisėiszkė ir tai, be abejonės, ne bepamato.

Londonas. 9 gegužio 1902 m.
Augsztaitis.

Varžymas ateivystės.

Washington'e, Pasiuntinių Bute (House of Representatives), 22 gegužio diena buvo paszvēsta apszvarstymui įneszimų, užmanusių apszunkinti atėjimą svetimiems gaivalams į Susivienytas valstijas. Vieni isz tų užmanymų priimti, kiti atmesti. Žinoma, kad buvo užmanymai, nekurie labai asztrus ir prieszingi ateivystei, tai reikėjo tikėtis, jog ateivius laukia szioki-toki apszunkinimai. Lietuviai mėgino protestuoti ir užprotestavę, gavo prielankius atsakymus nuo kongreso sąnarių. Gana jau ir to, kad protestuodami, jie iszpildė savo pareigą, kurią jie kalti savo broliams tėvynėje. Gaila tik, kad daugelyj vietų lietuviai, lyg apakę, žiūrėjo į savo priderystę.

Priimti Pasiuntinių Bute užmanymai reikalauja dar, kad jiems pritartų Senatas ir užtvirtintų prezidentas.

Pirmutinis įneszimas, kurį svarstė labai ilgai, paduotas demokrato Underwood isz valstijos Alabama; szits reikalavo, kad priguli iszbandyti ateivį, ar jis moka skaityti. Tą užmanymą priėmė 86 balsai priesz 7; jis yra svarbiausias ir arsziausias isz priimtų įneszimų ir skamba sziteip: „Skirsnys 3. Nebus įleistos į Suvienytas valstijas visos tokios ypatos, kurios yra jau pėrėjusios 15 metų amžiaus ir turi gabumą iszmokti skaityti, bet neyra iszmokusios skaityti nė angliszkoj, nė kokioj kitokioj kalboje; vienog, įleistas

ateivis ar tokia ypata, kuri jau yra szioje žemėje apszigvenus arba bus nuo dabar įleista, — gali veztis drauge savo paczią arba paskiaus ją parsitraukti, teip lygiai savo vaikus, neturinczius dar pilnų 18 metų, kaip ir tėvus arba tėvų-tėvus, senesnius per 50 metų, — vis tiek, ar szitie mokes skaityt, ar ne; žinoma, jeigu nebus priėmimui kitokių kliuczių.

„Kad persitikrinti, ar ateivis moka skaityti, bus paskirti tamtikri perdėtiniai; jie turės iszraszus isz Suv. Val. Konstitucijos, atspaustus ant vienkų toblyczių; tuose iszraszuose bus ne daugiau per 25 žodžius visose kalbose, kokiomis tik szneka ateiviai; spauda bus stambi (dvigubo didumo ciccero). Kiekvienas ateivis gali pasirinkti tokią kalbą, kokioj nori, kad jį iszmėgintų; jam bus užduota perskaityti atspaudintus ant sieninės lentos žodžius. Toks ateivis, kurs nemokės perskaityti kas užduota, negali būti įleistas, bet bus sugražintas atgal į tą kraštą, isz kur atkeliavo; sugražinimo kasztus turi priimti ant savęs tos garlaivių arba geležinkelių kompanijos, kurios atvežė ateivį”.

Szitas įstatymas neyra per daug sunkus ir mes, lietuviai, neturime priesz jį baimės, nes sziądien retai atrasi lietuvaity, kurs nepaskaitytų ant spaudinto raszto. Už tai lenkams, italams, slovaksams, ir dar kitiems pareis gyvas galas, nes tarp jų, rasi, deszimta dalis temoka skaityti. Žmoniszku iszrodo teipgi įstatymas, kurs pavelyja partraukti be jokių kliuczių savo paczias, vaikus, senus tėvus ir tėvų-tėvus. Matyt, pp. kongresmanai ne su menka atyda svarstė tą klausymą ir neperleido jo pirmutinėje, daug asztresnėje, formoje. Tie, kurių akys nesveikos, tegal nė nebando keliuti į Ameriką. Ypacz už-

ziurima akių liga „trachoma”.

Dėlto tai tikrai reikia stebėtis, jog priesz tokį apszunkinimą ateivystės neatsiliepė nė lenkai, nė italai, nė kitoki. Protestus kėlė vieni lietuviai ir rusinai — abi dviem jungais prispaustos, abi mažiausios, bėt abi, kaip pasirodo, sumaniausios tautos.

Turime czia pabraukti tą dalyką, kad p. Samuel Gompers, prezidentas didžiausio darbininkų Susivienijimo „American Federation of Labor”, teipgi rupinosi, kad būtų reikalaujama nuo ateivių mokėt skaityti. Jis paraszė senat. Watson (Indiana) laiszką, kuris buvo perskaitytas kongresmanams; tame laiszke pasakyta, kad tokia atmaina, tai yra apszunkinimas ateivystės, jau seniai esąs reikalingas apgynimui organizuotų Amerikos darbininkų... Tarpais gerai žinoti, ką toki darbininkų vadovai mislyja apie svetimus darbininkus.

Antru dalyku, kurį priėmė Pasiuntinių Butas, yra republikono Shattuc'o (Ohio) įneszimas: „visos ypatos, — vis tiek, ar jos moka skaityti ar ne, — kurios įsigaus į Suvienytas valstijas ne per paskirtas prieplaukas (portus) ir ne geležinkelių stacijas, esanczias ant Suvien. valstijų rubežiaus, — bus laikomos, kaipo prieszingai įstatams atėjusios ir turės būti iszgabentos atgal”.

Ant galo priimtas, po yvairių dapildymų, dar treczias įstatymas: visi žmonės (iszskiriant valstiecius: Suvienytų valstijų, Kanados, Meksikos ir Kubos), kurie atplaukia marėmis arba atvažiuoja sausų keliu į szitą szalį, turi užmokėti po pusantro dolerio pagalvės kiekvienas.

Buvo dar paduotas užmanymas, idant kiekvieną ateivį iszklausinėtų ir isztardinėtų Amerikos konsulis ir daktaras toje prieplaukoje (porte), kur įsėda ateiviai; bėt tą įneszi-

mą, be ilgų svarstymų, atmetė 75 balsai priesz 34.

Ar ant to pasibaigė svarstymas ateivystės klausymo Pasiuntinių Bute — tikros žinios neturime. Susilaukę ko naujo, rupisimės praneszti visuomenei. Tokius dalykus skaitome už didžiai svarbius, ypacz ateityje. Sziądien kilo Suvienytose valstijose nauja srovė — neapkentimo „foreigner'ų”, nors jie būtų ir įgiję valstiečio tiesas. Paėmus visą skaitlių praszalieczių isz gimimo (ir gavusių ir negavusių dar valstijos tiesų), jų czia bus gangreit vos ne didesnė dalis. Tokiu budu, giminės, susitvėrusios isz senųjų kolonistų, prisibijo, kad jų įtekmė nenuptų ir įtekmės dalis nepereitų į naujų valstiecių rankas. Todėl tai pasiuntinys Hepburn (Jowa) su dideliu piktumu pasakė sesijoje 22 gegužio: „pirma atėidavo į Ameriką vokiecziai, anglai, szvedai ir kitų sziaurinės Europos tautų žmonės; dabar gi plaukia žmonės isz rytinių ir pietinių Europos szalių, o toki ateiviai neyra pageidautu priaugimu mūsų gyventojų. Ir tie žmonės į penkerius metus turėtų gauti balsavimo tiesą. Asz nenoriu, kad balso tiesa būtų teip blogai sunaudojama”.

Pabudimas.

Raszyta Viktoro Hugo.

Esame Rusijoje. Upė Neva užszalus. Ant jos riogso pastatytos triobos; sunkus briakai ir vežimai juda po pavergtos sriovės nugarą — jau ne vandens, tik kieto akmens. Žmonės szę ir tę szarpuoja tuo murmurą, kuris kitados buvo upė. Iszdygo ir iszaugo czia miestas; gatvės iszraižytos, užvestos krautuvės; perkam, parduodam, valgom, geriam ir miegam; kuriname ugnis ant ledo. Galima daryti ant jo, kas kam patinka. Bė baimės — daryk, ką užsimanei! Juo-

kis ir szok, kadangi čia tvirciaus, negu ant žemės. Iš tiesų, — ledas dunda, kaip granitas, po mūsų kojomis. Tas ledas ir toji žiema — ant visada: hurra! ant amžinų-amžinųjų. Ir dirstelk į dangų: diena tę, ar naktis? Nublėsus, palsza szviesa slenka ledu. Tarytum, saulė mirszta.

Ne, Laisve, tu nemirszt! Valandoje, kada menkiausiai tikėsime, kada busime visai užmirsę tavę, — iszvysime tavę apsireiszkus visoj galybėje. O, Mirgancioji! Pamatysime tavo, kaip krintancios žvaigždės, veidą, kįlantį nuo žemės ir tviskantį po dangaus skliautą. Virsz viso szio sniego, virsz viso ledo, virsz szios baltos lygumos, szio sukietėjusio vandens, szios biaurios neapkenčiamos žiemos — tu paleisi auksinę savo vilyčią, liepsnojantį, blisgantį savo spindulį, savo szviesą, szilumą, gyvybę.

Ir tada — klausyk! Ar girdi tą lėtą balsą? Ar girdi tą baugų trenksmą? Tai naujas tvanas: tai upė Neva pradėjo plaukus. Tai gyvasis vanduo, džiaugsmingas ir baisus, kuris kelia biaurų negyvą ledą ir laužo jį. Tu vadina jį „granitu“ (uola), o jis sukruzsta, kaip stiklas. Tai yra perversmas — sakau tav. Tai grįžtanti teisybė; tai progresso atsinaujimas; tai žmonija, verždamasi pirmyn, puiki ir iszdidus, velka, stveria, nesza, bruka, maiszo, mala ir skandina vilnyse — tartum sugriuvusios triobos szapus — ne vien negarbės plėtmu paženklintą naują Louis Bonaparte ciesoriją, bet ir visus senoviszko nuoamžinio despotizmo kelius ir darbus.

Veisdėk, kaip lytys juos stumdo: jie ant amžių dingsta; jau nepamatysi jų niekad. Matai tą beveik panardintą knygą? Tai seniejie neteisybių Įstatymai; szitas sztai daigtas, ką prislėgtas

skęsta, — tai Sostas. Sztaianas, ką pluduriuoja — tai Kartuvės!

Ir kokia galybė tą viską sugriovė? Ko reikėjo, idant Gyvastis pergalėtų Mirtį?

Nieko daugiau — tik tavo, o, Saulute, szvystelėjimo! — Tik vienintelio tavo, o, Laisve, spindulėlio!

Vertė Dr. J. T. Želviene.

Psykologija.

(Žiur. 21 num.)

Klausymas paprocio turi didelę svarbą ir gilią prasmę visiems užsiimantiems protiszku tobulinimu jaunuomenės, ypačingai apsvarstymas praktiszku paprocio veikmių.

1) Menkiaus atydos reik atkreipti, dirbant priprastą darbą. Muzikantas, besimokindamas žaisti, turi atydžiai daboti pirsztus, kliaviszus arba instrumento stygas, o ir tada vienval suklysta; nekurį laiką pasimokinus, jau raumens pripranta atsiliepti ant dirstelėjimo į natas, nors protas tuo laiku užimtas rodos kitokiomis mislimis arba kalba. Mediczius, priselinę miszke prie žvėrelio ant attokumo, kiek kulka dalėks, iszkelia, nutaiko ir iszsauna isz szaudyklės nejausdamas: jo organizmas teip pripratęs ant tokio padilginimo visada atsiliepti iszkėlimu, nustatymu ir szovimu szaudyklės, kad suvis nereikia atydos ant to atkreipti.

Pripratę, tai ir paprastus bei instinktyviszkus judėjimus gabiaus atliekame. Kaip kudukėlis, pradėdamas žengti, visą atydą atkreipia ant sudavadyjimo visų judėjimų, reikalingų nužengimui, akutėmis parenka vietą, kur padėti kojelę, ir žiuri į kojukes, keldamas į geidžiamą vietą. Teip, vyrai nejutoms kilstelkia skrybėlę, sutikę ant gatvės pažįstamą moteriszkę; jie be mislies tai daro ir daugumas negalėtų paaiszkinti, koku budu ranką

prie skrybėlės pakėlė. Tai gi matoma, kad mažai atydos atkreipiame ant atlikimo paprastų judėjimų. Ir nedvyvai, kadangi atydą atkreipti ant bent-kokio daigto reikia pridėti pajiegos; o jeigu paprastus judėjimus atliekame be arba su maža sąmonės atyda, tai nėra pridėta nė sąmonės pajiega.

2) Mažiaus nuvargstame, atlikdami paprastą judėjimą, negu kitus — galimus, bet nepaprastus. Aiszku, atmenant, kad kiekvienas atkartotas padilginimas galuonių pajautimo organų keliauja vienu keliu, kuris iszdirbtas ir menkiausiai kliuczių teturi. Kaip rogutės kietai suvažinētu sniegu nuo kalnelio smagiaus slysta, teip mūsų pajautimai keliauja paprastu keliu sparcziaus ir tiesiaus, o atkartojimas pagimdo paprotį.

Protiszka ekonomija turi už principą, kiek iszgalint veikmių perkeisti į paproczius. Idant paaiszkinti, sakysime: kad gerai užvesta tvarka paprocziuose yra geriausias triusoužvadavimo įrankis, kurį protas gali turėti.

3) Paprastas veikmes su mažiaus pajiegos ir laiko nuveikiame, negu nepaprstas. Matoma isz to, kad yra didžiausia svarba užvesti kudikio prote tamtikrą paprastą mislinimo budą, teip kad jis su mažiausiu iszdavimu savo turto (protiszkos pajiegos) atliktų protiszkus darbus; kad besiplėtojantis jo protas ir kunas isznaudotų, iszilankstytų visose miegancziose pajiegose (latent power).

Senutė pancziaką mesga stacziai mechaniszku budu, kalbėdama ir be pridėjimo jokios pajiegos, bent be sąmoninės atydos; tacziaus, pametus akutę, staiga patėmyja: matoma, kad protas seka teip iszveidinczius mechaniszkus veiklumus ir atjauczia kiekvieną judėjimą, valdydamas juos su ma-

žiausia pajiegos dalele, bet-gi su pilniausiu teisingumu.

4) Paprastus judėjimus visada teisingiaus, tobuliaus atliekame, negu nepaprastus; taigi veikmė, atlikta isz papratimo, esti geresniu budu padaryta, negu tas pats darbas, dirbtas su didele sąmonės atyda ir proto perkratinėjimu.

Prof. James pasakoja: „Paproty yra ratas, apie kurį draugija sukasi: tai brangiausias konservatyviszkas jo pasiuntinys; jis vien prilauko mus tvarkos rubežiuose; paprotys padaro tai, jog varguoliai nesiprieszina, nė nekįla priesz laimės vaikus (turtinczius ir didžiunus); paprocziui iszauklėjus, žmogus seka senųjų kelią, nors sąlygos, kaip darbe, teip ir gyvenime, butų sunkiausias; paprotys priverczia jurininką, žuvininką praleisti ant marių isztisą žiemą; jis užlauko kalnakasius tamsiuose urvuose ir užkala ukininką medinėje trioboje, vienintelėje savo stubeleje kiaurą žiemą; jis sulauko mus nuo apgyvenimo pustynių ir ledinių žemgalių; jis nusprendzia mums iszlaimėti gyvasties kovą, pagal savo budą arba praieities pasirinkimą; arba užsi-ganėdint netinkamu užsiėmimu, kadangi nėra kito — mums tinkamesnio, arba gal jau per vėlu isz antro pradėti“.

Taigi paprotys užganėdina yvairiose draugiszkozose sąlygose begyvenanczius ypatas. Esmi matęs kalnakasį, gulintį isztisą dieną ant žemės, vandenį ant jo lasnojantį isz augsztiesnių sluogsnių, ir szeip szaltame, drėgname padėjime su pikiu kertantį anglį isz žemųjų sluogsnių, teip dirbantį ne mažiaus kaip keturioliką valandų ant dienos už nežmoniszką mokestį asztuonių centų ant adynos. Tas žmogus galėjo permaintyti savo užsiėmimą, pristoti prie maszinisto, kaipo mokinyš, artymam mieste, kur butų dirbęs mažiaus

valandų ir gavęs didesnę atlyginimą. Tačiau, jis to nedarė, nors jis jautė, kad jo darbas per sunkus ir kad pailenga ištraukia jo gyvybės energiją, per ką gyvatis turi susitrupeinti. Jis laikėsi to paties darbo, seno užsiėmimo, kur daugiau nesmagumo ir pavojaus, vien dėl tos priežasties, kad buvo pripratęs prie to darbo. Per papročio principus tam tikri įspūdžiai įsikverbė į jo organizmą neįsūdildomai teip, kad padarė kalnakasio gyvenimą vienatinę paprastą jo atmosferą. Kareiviai pasakoja apie kavalerijos arklius, likusius be karėvių laike karės: jie, ant trimietos balso subėgę, atlieka priprastas evaluacijas. Tą patį matome ir tarp kitų gyvulių; ypatingai nekurie naminiai gyvuliai pavirsta į tikras mėsazinas. Keletą metų tam atgalios Ohio valstijoje susimuszė trukiai, iš kurių viename keliavo didelis žvėrinčius. Klėtkos su tigrū ir leopardu sutruko; tigras iš karto išlindo iš klėtkos, žmonės persigando; tačiau staiga sugrįžo į klėtką: taigi grįžo į paprastą savo vietą.

Dar bus.

Dr. J. T. Želvienė.

Naujos knygos.

— *Nebepirmas. Paveikslėlis iš moksleivių gyvenimo. Parašė B. Išleista iš aukų „Vincio Kapso Draugystės“. Bitėnai, 1902 m., puls. 23.*

Nesusigraudinus, negali užbaigti skaiczius tą ploną, bet plataus turinio knygutę: „kart su auksnotais saulės spinduliais skrido į tą grinczią mirties aniuolas: jis neszė amžiną nuraminimą tai jaunai dvasiai, kuri geso, it krintancios žvaigždės szviesa, nespėjusi dar nieko apszviesti, neszildyti...“ Kas gi ta jaunoji dvasia, kurią atlekė aniuolai

pasitikti? — paklaus skaitytojas. Tai viena iš dvasių teip daugelio Lietuvos jaunikazių — nekaltų, nepažinusių gyvenimo ir dėlto prakilnių, troksztanczių mokslo, troksztanczių szviesos, jieszkanczių laimės — laimės ne sav, bet savo žmonėms, savo tautai, visai žmonijai... Tokios aukos, toki kankintiniai szimtais žuva mūsų tėvynėje, isztikti žiaurių gyvenimo smugių.

Virszuj iszraszytas paveikslėlis perstato mums paprastą besimokinančios mūsų jaunuomenės likimą.

Izšbaigęs kelias gimnazijos kliskas, jaunutis Budriukas, kaimo vaikas, stiebiasi į augsztesnį ir gilesnį mokslą. Tėvai spiria jį įstoti į dvasizką seminariją ir iszeiti į kunigus; neklauso jie jaunos dvasios meldimų; motina susunka piktu balsu: „tu nesvajok!.. tu niekų nezaunyk... ar nuo tavęs Dievas atstojo?“ Diena iszvežimo į seminariją paskirta. Bet isz nakties jaunikaitis isznyksta ir isznyksta ant ilgų metų. Be pinigų, be draugų, be pažįstamų, be jokios paszelpos — jis jieszko to užkerėto izdo, jieszko mokslo ir szviesos. Eina tuo erszkėcziutu keliu, kuriuo yra perėję szimtai Lietuvos apszvietunų, o ant kurio kiti szimtai suklumpa.

Ilgus szeszėtą metų nerimauja tėvai, neturėdami nė jokios žinišos apie savo nepaklusnų, bet mylimą sunų. Motina naktimis vaitoja ir isz didelio nusiminimo įpuola į ligą; ji sako: „kas gali buti sveikas, kam teip szirdį skausta?“

Ir ji susilaukė savo sunaus. Susilaukė, pati gulėdama ligos ir mirties patale. Vieną vasaros naktį atskambėjo vežimas ir sustojo priesz Budrių namus. Į grinczios vidų įneszė ant rankų jaunikaitį — tai jis, tai jos sunus! Nesijausdama, nuszoko nuo mirties patalo...

spaudžia jį prie iszsiilgusios szirdies... Jis pasilenkė bucziuot jai ranką. Bet kas tai?... Kartu su szaltu lupų pabucziavimu pajuto ant savo rankos drungną skystimą... Žvilgterėjo: tai buvo kraujas!

Dienos varguose, naktys be miego, sąvaitės be valgio, kunas be atsilsio, protas amžinam darbe, jausmai be suraminimo — padarė baisų savo darbą: tą jaunikaitį jau papiovė dziova, — jis sugrįžo į tėvų namus tik numirti.

Ir jaunoji dvasia pametė savo kuną. „Žmonės į ją žiurėjo ir numanė, kad ji buvo graži ir jų szirdžiai brangi, bet nežinojo, kodėl ji teip trumpai žibėjo ir teip staiga dabar isznyko...“

Ir nyksta tokiu budu szimtai Lietuvos jaunikazių, pilnų vilties, pilnų gyvasties ir prakilnių troszkimų. Naikina juos tas pražutingas mūsų draugijos budas, kurį paliko mums senovės baudžiava — medegiszka ir dvasiszka.

Tie Amerikos lietuviai, kurie skaitys szituos žodžius, tegul atsimenta nors apie tą troksztanczią mokslo jaunuomenę, kuri laukia paszelpos nuo mūsų.

Atvestasis in „Vienybės“ redakciją telephonas (PEOPLE'S telephone) turi 7145 perkeitimo (exchange) numerį.

Pajieszkėjimai.

Pajieszkome sąnario, Stapi-slovo Cziuzo, paeinanczio isz Kauno gub., kuris 1899 m. sudėjo tris svarus sterlingų akcijų; antri metai, kaip iszvažiavo isz Skotijos, gyveno Chelsea, Mass. Amerikoj. Meldžiame atsiszaukti ant žemiaus padėto adreso dėlei atsiėmimo savo pinigų. Jeigu gi neatsiszauktų į 6 mėnesius, turės bu-

ti iszbrauktas isz sąnarių skaiczius. Lietuviszka Maistų Draugystė „Sandara“ L-d 148 Maru str. Wishaw, Scotland

Kazys Vasiliauckas pajieszkau savo brolio, Petro Vasiliaucko, paeinanczio isz Suvalkų gub., Vilkaviszchio pav., Pajevonio val., kaimo Dabravolės. Pirma buvo Anglijoj, o dabar 11 metų kaip Amerikoj. Jis, ar kas isz tautiecių malonės suteikti man žinę, nes turiu labai svarbų reikalą.

Kazys Vasiliauckas,

4 Gray str. Silverton,

E. London, Eengland.

Asz, Tamoszius Pratasevyczius, pajieszkau savo brolio Jono Pratasevycziaus, Suvalkų gub., Vilkaviszchio pav., Kaipiszkių val., Papeczkių kaimo. Jis pats arba kas kitas, jeigu žinot, praszau labai gražiai praneszti man.

Tamoszius Pratasevyczius
54 Hill str. Cleveland, Ohio.

Balius! Balius!

New Britain, Conn., ant naudos Politiszko Clubo brolių Lietuvininkų Citizens 30 dieną gegužio, šalėje Thurn Hall, po No. 146 Arch str., atsibus balius, kurs prasidės nuo antros valandos po piet ir trauksis iki vėlai vakaro.

Bus tautiszki perstatymai keliose veikmėse: tuo užsiims czionyksztė jaunuomenės „Apszvietos“ draugystė; teipgi bus deklemacijos, labai užimančios, kurias deklemuos guodotinos jaunos tautietės isz Waterburio. Ant to puikaus pasilinksminimo maloniai užpraszome visas czianyksztes lietuviszkas draugystes ir pavienius. Teipgi ir isz aplinkinių miestukų teiks is pributi konoskaitlingiausiai. Įeiga vyrams 25 c. merginoms ir moterims su vaikais dykai.

Komitetas.

Pasveikinimas*E. A. Volteriuvi.*

Vardo dienoje 7 birželio.

Kaipo laivunai, žemės krasztą
 Priplaukę, džiaugiasi linksmi,
 O už paros vėl gyvio nasztą
 Daboja, jurėms plaukdami:
 Teip mes, žmonių kersztus atskyre, —
 Kersztus, kurie, kaip vilnimis,
 Laivelį gyvasties prispyrę,
 Jį supa į visas szalis,
 Atstumę sielvartumo skausmą,
 Nors vieną vakarą linksmi
 Pakelkime linksmybės jausmą, —
 Tegul isznyks dienos vargai!
 Tegul, kaip nuo seniai papratę,
 Kruvon susėję kuograziaus,
 Iszgersime linksmi sveikatą, —
 Lai bus tokių dienų daugiau.
 O kaip rytoj' dienos sulauksim,
 Vėl ant kasdieninių darbų
 Į kerszto vandenį iszplauksim:
 Nelaimių jures ir vargų....

E. A. V.

7 birželio 1897 m.

Gerkim', vyrai, už sveikatą
 Pono Volterio linksmi:
 Kožnas—vienas lai pamato,
 Ką guodojam' mes noriai.
 Didžią laimę, ilgą amžių
 Visad' geidžiame linkėt',
 Visad' meldžiame Praamžių
 Mokslo darbuose padėt'.
 Prie kalbos laukų n'iszartų
 Tyrinėjimais rimtais
 Duok tav, Dieve, darbą spartų, —
 Pragarsėti triusais tais.
 Tai ir dirbkie, kaip papratęs:
 Mokslo lai bujos diegai,
 O mes gersim ant sveikatos
 Pono Volterio linksmi!
Pranciszkus Vaiozaitis.

Darkytas jautukas.*(Szių dienu sakmė).*

Nebliovęs versziu, nė jaučiu nebaubsi;
 Lauks gimęs, lauks gaiszi;
 Kvailam koserės neužciaupsi;
 Isz dirsių niszkepsi ragaiszi.

 Versziukui netyčia kada pasitaikė
 Trumpai pasitrainiot, kur seno
 Bu'o jauccio gula; ar kytras,
 Ar spitras
 (Savę per nemenką galvoczių jis laikė)

Bu'o verszis, tik sztai prasimano
 Jis elgtis, kaip jautis: tuo paszaru misti,
 Priesz karves statyti savę per vyresnį,
 Ir idant svarbumą įgyti didesnį, —
 Imt baubti, kaip jautis. „Tu klysti!“ —
 Nuo stogo jam kėksztas suriko:
 „Ragai vos padygę, tu pats nedidukas
 Ir jaucciu vadintis, sziuksztu — nepritiko!“
 „Asz jautis, asz jautis!“ subliuvo versziukas
 Ne savo balsu.

Neilgu laiku

Paaugo verszelis ant juoko visiems:
 Jis bliauti nįprato, o baubti niszmoko —
 Nė keiksmas maskoliaus, nė zaunos prusoko.
 Jo balsas lyg svetimas jaucciams kitiems:
 Nė blogas bliovims,
 Nė prastas baubims. ?

Vakarine keleivio daina.*(W. Goethe).*

Kaukarai kalnų		Ant žalių lankų
Apsupti tylą;		Snauž' gamtos byla.
Vėjas nė nepustels,		
Pauksztis nė nekrustels,		
Gyvo neiszgirsi		Lukterk — o patirsi
Kvapo ties miszku.		Atsilsi ir tu.
<i>Kėksztas.</i>		

TIK JAI VIENAI....*J. Selmer'o romansas*).**(Isz daniszkal - norvegiszko).*

Tik jai vienai, vienatinei,
 Asz giedu tas dainas,
 Ir ji viena, vienatinė,
 Jų paslaptį supras.

Isz vien pritarkit mą, draugai!
 Pritarkit vardan jos:
 Be jos, — be tos vienatinės, —
 Nebutų nė dainos.

Tebus mansai dainavimas
 Ta paslepta pyne,
 Kuri su ja, — vienatine, —
 Sujungti gal manę.

Jautriai giedokit ją, draugai,
 Isz vien pritarkit mą:
 Nes garbei jos — vienatinės —
 Sudėjęs, giedu ją!

Kėksztas.

*) Szitam romansui sukomponuota daili muzika. Kas maloni apie ją patirti, teatsiliepia į „Dainininkų draugystę“ Plymouth, Pa., per „Vienybės“ redakciją.

Atsiszukimas Paryžiaus laikraszcio „La Plume”.

Iszeinantis Paryžiuje prancuziskoj kalboj dumėnesinis laikrasztis „La Plume” (antraszas: 31, Rue Bonaparte. Paris), rengdams specializską isztyrimą apie revoliucionizską krutėjimą Maskolijoje, kviecia dalyvauti tame visas gyvenancias Rusijoje ne maskolizskos kilmės tautas, kaip antai: lenkus, finlandiecius, armeniecius, lietuvius, latvius, rusinus ir žydus; szitos tautos turėtų iszreikszi atskancziais rasztais kovą su rusizsku randu ir savo siekius. Atskanczius rasztus, paraszytus vienoje isz tarptautizskų kalbų (prancuziskoj, anglizskoj arba vokizskoj) galima siusti tiesiog į redakciją laikraszcio „La Plume”; paraszytus gi lenkizskai arba lietuvizskai galima siusti per tarpininkystę esanczios Paryziuj lietuvizskos Dr-tės „Zelmuo” (antraszas jos: Societe Lithuanienne „Zelmuo”. 34, Rue Serpente Paris).

(Isz „Lietuvos”).

Redakcijos atsiliepipimai.

Kun. V. Dembskivi, Scranton, Pa. Buvusį kalboje klausymą iszriszo Lietuvių Seimas Boston'e. Kaip iszriszo — mes dar tikrai nežinome, vienog mislyjame, kad pridera dabar visiems nusilenkti priesz Seimo nutarimus ir nekelti abejonių tarp Susivienijimo sąnarių. Todėl mums iszrodytų, kad talpinimas Jusų atsiliepipimo nesutiktų su szios dienos padėjimu. Patalpšime tą straipsnį, tik *ypatingai* Jums pareikalavus.

P. J. J. Razokui, E. St. Louis, Ill. Mums smagu, jog Jusų — neszalininkaujanczios ypatos — pažvilgiai sutinka su mūsų numanymu. Bet Jusų raszto nenorėtumė talpinti dėl priezasczių, kurios iszguldytos augszcziaus.

Kunigija ir svietiska valdzia

(Margi piešiniai).

Sutaisė ir apgarsino

P. Medekša.

Inzenga.

Šitie straipsniai surišti viena mislim: kovojant su valdzia ir ponais, nėra ko jieškoti pagelbos pas kunigus. Iš pradziros nurodau tą ant popieziijos, kuri yra katalikų bažnyčios galva ir išreiškia katalikų mokslą. Toliaus, imu perkratinėti politiką vyskupo ir lenkizskos kunigų partijos Lietuvoje, ypač atkreipiu atydą ant kun. Rodzevičios. Be abejonės, nebučiau paises ant jo žodžių ir darbų, kad tai būtų jo vieno žodžiai ir darbai, bet, ant nelaimės, visos luomos. Teisybė, jis ko aiškiaus išreiškia savo mislis. Ant galo, perziuriu mūsų kunigų-lietuvių rasztus ir laikrašcius. Ypatingas susimetimas! Lenkas Rodzevičia eina išvien su lietuvizsku laikraščiu „Tėvynės Sargu”: abudu niekina tuos pačius rasztus, kuriuos vadina bedieviskais (nors visa bedievystė apsireiškia tame, kad išrodo nedorus kunigų ir ponų darbus!), abudu lygiai šunvuodegauja priesz carą ir šio svieto valdonus, didžiunus. O tai dėlto, kad kunigija dabar vienoda visoje pasaulėj.

Gyvendamas toli nuo vietos, kur verda ar virė kova, kur buvo apgarsintos ar padarytos visos nelabystės, turėjau daug darbo padėti, kol buvo surinkta medega, ypač apie tokius vietinius daigtus, kaip Šiaulių atsitikimai, todėl turiu pasakyti ačiu tiems, kurie suteikė man žinias, kurie parupino man kunigų laikrašcius.

P. Medekša.

Varšuva, 2 Rugsėjo 1901 m.

I.

Popieziija ir svietiska valdzia. 1)

„Kiekvienai reakcijai (srovė atžagaryn) rupi atgaivinimas svyruojančių pamatų, todėl ji visuomet pradeda nuo pakėlimo bažnyčios”²⁾. Tą seną teisybę, kurią dabar atkartojame tais pačiais žodžiais, kokiuose pasakė ją Brandes, Danijos mokslinėis, suprato visuomet didžiunai, kurie, mainantės padėjimui ir audrai kylančiant, nori užlaikyti seną savo padėjimą. Gerai tą suprato ir velionis Prusų kancleris Bismarkas, kurs apsaugojimui viešpatystės nuo priesų, norinčių sugriauti ponų galybę, socialistais vadinamų, besigindamas nuo anų pradėjo nuo atbudavojimo popieziijos. Prie to dar prisidėjo baimė. Popieziija yra slidi, kaip žaltys, greitai išsprunka iš rankų ir tankiai pakreipia savo

1) Przegląd Społeczny. 1886. Kilka słów z powodu polityki papieskiej i stosunku jej do nas. pp. 1-14.

2) Brandes. Die Hauptstroemungen der Literatur des 19. Jahrhunderts. III B.

gylį tą, kur ji smaugia. Todėl bijodamas, kad to neatsitiktų, Bismarkas pradėjo guodoti ją. Popieziija visuomet taikindavosi prie gadynės ir srovės. Ir šitokia ypatybė — prisitaikinti prie sąlygų — daleido jai išeiti iš kiekvieno sujudimo, jeigu neapgalėjusiai, tai nors sveikai. Seniaus buvo surėdymas bažnyčios labiaus republikonizskas; ant popieziiaus sosto užeidavo prakilnus žmonės ne ponų gimimo, stiprios dvasios ir valios ir savo gudrumu gaudavo viršų ant svietizskos valdzios, arba galėdavo jai įkalbėti, jog be kunigijos ji pražusiant. Laikai jau persimainė: nustojo vertės karšti Grigalių ir Innocentų keikimai, kurie ištraukė bažnyčią iš paleistuvių Sergijų ir Jonų nagų ir pataisė puikią, nors tamsią žinyčią, kurioje grumdės ir didžiausi svieto valdonai. Tie laikai jau praslinko; dabar jau nieko nepasilieka kunigijai, kaip pačiai tapti nužemintu tarnu tų pačių valdonų, kuriuos pirmiaus ji pati mindžiodavo po kojų. Dabar, atgijus misliai, viską perkratinėjančiai ir nieko nebijančiai kunigija, matydama svyruojant savo padėjimą, pradeda tarnauti svietizškai valdziai. Popieziiaus Pijaus VII viešpatavimas — tai nuolatinis nusizeminimas priesz svietizską valdzia. Ir tai teip biauriai išrodė, jog tuli dievobaimingi žmonės iš to baisiai pasipiktino.

Savo busenai užlaikyti — kunigijai reikalinga buvo įkalbėti svietizškai valdziai, kuri bijosi visokių revoliucijų, jog ji tai valdziai naudinga. Nuolatos nurodoma buvo, kad bažnyčia ir viešpatystė turi bendrius reikalus; kad viešpatystė sav kenkia, atimdama nuo kunigijos įtekmę ant žmonių jausmų ir širdies. „Bažnyčios priesai yra jusų priesais” — rašė kardinalas Consalvi Vokietijos ciesoriui. „Ir mūsų laikuose daug apvainikuotų valdonų turėjo pastebėti, kad nupuolant kunigijos galybei, nupuola teip-pat ir viešpatystės galybė ir stiprybė. Sugražinkite Dievo bažnyčiai seną jos spindėjimą, o sudrebės karaliaus valdzios priesai iš baimės priesz tą galingą kardą, kurs gina pašvęsta ciesorių”¹⁾. Sako, buk kardinalas Maurry, susitikęs su policijos viršininku, ištaręs šiuos minėtinius žodžius: „ciesorius užgana padarė savo reikalams (buvo tai po susitaikymo su popieziija). Turint gerą policiją ir gerus kunigus, galima sakyti, jog niekas neišdris viešos tvarkos ardyti. Arkivyskupas yra labai paveidus į policijos viršininką”. Teip, bažnyčia nebuvo tuo, kuo norėjo, kad būtų, Kristus — kad priglaustų nuvargusius ir prispaustusius, bet tapo šveicoriu, saugojančiu didžponių duris. Ne juokais sakė Napoleonas: „Tikiu, kad tik

1) Nielsen. Die roemische Kirche im 19. Jahrhundert. t. I, p. 205.

viena bažnyčia gali duoti ramumą ir butų pamatu kiekvienam viešpatavimui". Teip popiežiai ir darydavo: kas eidavo prieš ponus, iškeikdavo. Niekados neužstodavo jie už prispaustas tautas — visuomet budavo prispaudėjų bičiuliu. Paimkime lenkus. Jie yra vokiečių slėgiami ir popiežius daleidžia įtaisyti vokiškas seminarias, paskiria vyskopus vokiečius ir t.t.: žodžiu, nori iš vieno su vokiečiais suvokietinti lenkus. Pirmiaus buvo ne teip. Kunigai kartais nepaisydavo ant popiežiaus prakeikimo. Paimkime nors šitą atsitikimą. Prsidėjus pirmiems lenkmečiams, prie kurių prisidėjo ir daugelis kunigų, popiežius Grigalius XVI iškeikė visus sukilusius prieš maskolių carą, bet dalyvavusieji maištuose kunigai nepaisė ant to ir neišsigando, — ėjo kovoti už savo tėvynę, nežiurint, kad popiežius liepe mylėti maskolių tėvynę.

Vienam veikale apie tą atsitikimą randame parašyta: „Ką tik prašvitus lapkričio saulei, ką tik Lenkijai numetus savo apgėlus, prakeikimais, kaip perkunais, trenkia į ją sugyvu-lėjusi Roma...“

Grigalius XVI apreiškė bullą prieš lapkričio revoliuciją, bet anai jau išnykus: kada pastebėjo, jog išnutusis caras užganėdinti savo kerštui pradėjo tyčiotis iš vienos karžygių tautos. Netikėlis iškeikė Lenkiją, kuri per ilgus amžius gynė Europą nuo totorių-stabmeldžių. O dabar, jai sukilus ir atgyti pradėjus, popiežius žiurėjo į tą neva abipusiai, bet tikriaus meldės, kad senoji tvarka taptų sugražinta, o caro valdžia po senovei užlaikyta ir guodota. O pastebėjęs išnykimą lenkmečių, šoko prie nekaltojo, tartum dėlto tik, kad jis silpnas, tyčiojos iš jo, kaip žydų vyresnybė iš mirštančio ant kryžiaus Kristaus ir iškeikė mus, ko yra verta Kristaus akyse ta tauta, kuri tyliai ir ramiai velka vergijos jungą. Caro valia, o ne evangelija pasakė popiežiui, kaip pasielgti. Ar turime taikintis prie jo velnioniško išvedimo? *Ar turime prieš Romą nužeminti palenkti galvą, prisipažinti kaltais, žmogžudžiais.* Arba vėl dvasios pakilime, iš gailesčio ir dievobaimingos rustybės — su neapykanta stovinčio prieš Pilotą Kristaus, — pažvelgę į Romą, myniojančią mūsų našlaičius, turime sušukti: *Šalin su Roma!* Ant amžių persiskiriame su žmogžudžiu popiežiumi!... „Tebeatsiranda ant mūsų nelaimės apakę sentikiai, kuriems rodo, kad Lenkija gali atgyti per Romą — per seną Romos popiežių katalikystę, sujungtą su klausymu ir tarnavimu karaliams. Teip sakyti — tai vis tiek, ką sakyti, jog galima apsišviesti su tamsybe, pavalgydinti su akmenimis, pagirdyti su stipriausiais nuodais, eiti dorybės keliu su

velnio pagelba ir patarmėmis, ir įgyti dangaus karalystę su suktybėmis — iš šėtono myletos”....

Sukilusieji lenkai nerado tų pašelpos, kur jieškojo. Bet ir be reikalo tų jos laukė: jug nesunkus daigtas buvo suprasti, kad popiežius, kaip valdonas, kuriam rupi užlaikymas savo viešpatystės, turi atiduoti vilkui į nasrus nedidę saujelę — tik kelioliką milijonų — lenkų. Jis teip ir padarė, atidavė juos — katalikus — maskolių carui. Nebuvo tai doras darbas, kaip Kristaus vietininkui ant žemės, kuriam pridera kuo pirmiaus ginti prispaustuosius ir silpnuosius, bet vėl, kaip valdonui, neišpuolė. Jau seniai nustota žiurėti į teisybę ir dorumą, pagal kurių privalo elgtis kiekvienas paprastas žmogus, o neprivalo vien valdonai, carai, karaliai, popiežiai... Seniai jau teip darė popiežiai, kaip antai: Aleksandra VI, Julius II, Leonas X, ir t.t.; padarė teip-pat su lenkais ir lietuviais Grigalius XVI; patvirtino ją šiadieną Leonas XIII. „Popiežius Aleksandra VI. — sako Macchiavelli,¹⁾ — nieko daugiau nedarė, kaip tik apgauliojo; apie nieką daugiau nemislyja ir visuomet rasdavo žmones, kurie duodavosi apsigauti. Nebuvo valdono, kurs buvo gabesnis duoti prizadus ir prisiegas, kurių niekuomet nepildydavo. Vienog, nežiurint į tą viską, jam klojosi, išsipildė visi jo norai ir rupeščiai, nes puikiai pažino svieta iš tos pusės. Valdonas neprivalo turėti tas visas augščiau minėtas dorybes (teisybę, dievobaimingumą, išpildymą prizadų), bet pasikakinti su viena išveisda. Sakau, jog yra blėdingu daigtu buti visuomet doru: bet nuduoti dievobaimingą, teisingą, ištikimą, žmonišką, pamaldingą, dorą — labai naudinga”. Neatkartojame toliaus jo žodžių iš labai aiškių priežasčių, nes jau yra kas reikia; tik dar pridėdam, kad kas-kas, o popiežiai tai jau tikrai teip elgėsi. Kad ko mažiaus tegali sulaukti nuo popiežiaus nuvarginti ir silpni, rodo nors tas, kad per lenkmečius popiežius iškeikė dalyvus lenkus ir lietuvius, išdavė anglams ant kančių katalikiškiausius airius (Airiojoj—Irlandiojoj), o, netoli jieškant, ir mus pačius....

Renkant ant sosto Pijų VII, katalikų bažnyčios kardinolai nedrovėjo imti algas nuo protestantų (ne katalikų) valdonų, o conklave (viesi siusirinkusieji kardinolai popiežiaus rinkimui) išsiuntė laišką į carą Povyłą I, kuriame meilinas prie jo: „velionis popiežius — Pijus VI, gerai minėdavo carą nuo to laiko, kada jį turėjo savo glėbyje apsikabinęs. Ir kas iš visų

1) Macchiavelli (=skaityk: Makiavelli): „Der Furst“.

(Toliaus bus).

Aukos kankintiniams.

Teatraliszka kuopa Worcester, Mass.	\$3,20
Jur. Miklaszevyczia, Foxcroft, Me.	-50
Buvo	\$16,57
Isz viso	\$20,27

Aukos A. Viztaliui.

Teatral. kuop. Worcester, Mass.	\$2,00
A. Greivis	-25
A. Zaleckas	-25
V. Vasiliauckas	-25
S. Gilius	-25
J. Miklaszevyczia, Foxcroft, Me.	-50
Buvo	\$13,97
Isz viso	\$17,47

Lietuviu-laisvamaniu Seimas.

Brooklyn, N. Y. Seimas Susiviezyjimo Lietuvių Laisvamanių atsibus 8 dieną birželio (June). Prsidės pirmą valandą po pietų Palace Hall, 93 Grand str. Tą paczią dieną, 7½ val., bus prakalbos. Kalbėtojais bus delegatai isz kitų miestų. Apart kitų bus Dr. Jonas Szliupas. Bus teipgi deklamacijos ir dainos, o ant galo szokiai. Delegatams vieta paskirta pas P. Draugelį 73 Grand str.

Centraliziskas Komitetas.

Padėkavonė

p Alb. Grablauskui.

Asz, Juozas Stankevyczius, szirdingai dėkavoju už teip gerus vaistus — trejanką, kurią esu gavęs nuo jūsų. Padaręs teip, kaip paraszyta, persitikirinau, jog tai labai geras vaistas, kuris sustiprina žmogaus pajiegas. Už tai siuncziu Jums gražų acziu ir velyju broliams-lietuviams parsikvisti tos trejankos.

J. Stankevyczius,

568 H. ave.

Chicago, Ill.

Susirinkimai.

Tėvynės Mylėtojų Draugystės susirinkimas bus ateinančią nedėlią tuoj po klubo mitingo. Meldžiu visus sąnarius draugus pribūti ir užsimokėti metinę. Teip gi prašau ir naujus prisirasyti prie Tėvynės Mylėtojų Draugystės. Kuop. sekret. *M. J. Czeponis.*

Gražus pasiskaitymas!

Yra išėjus atskiriomis knygutėmis Marijos Radzeviciūtės apysaka „Žemių dulės“ su tos garsingos rasztininkės paveikslu. Velyjam savo skaitytojams apsipazinti su ja apysaka, kuri perstato žmonių gyvenimą ir tautišką padumą Lietuvoje. Gaunama „Vienybės“ išleistuvėje už 50 centų. Skaitymo yra 226 puslapiai.

Naujausios knygos.

„Ne gadaj“, arba Baisus Sapnas. Paraszė Ž. 5 ct.
Grabnyečių žvakė. Flamandų tautiška pasaka. Vertė J. B. 10 ct.
Vardan Teisybės. Kalba W. Liebkne hto. 10 ct.
Wacław Szujski i Ż. Polska kultura na Litwie 5 ct.
Smertis. Daktaro pasakojimas. Paraszė Szyentmikiš. Puslapių 32.
Daugumas ras toje knygoje, ko nesitikejo. Prekė 10 c.
Dvasiški apdumojimai arba meditacijos. Kas mėgsta dvasiškus skaitymus — turės ka pasiskaityt ant ilgo laiko, laksztų 571. Prekė 85 c.
Pasikalbėjimai apie dangų ir žemę. Naudingas ir akyvas skaitymas. Knygutė tinka siust ir į tėvynę per cenzura, į usl 81, prekė 25c
Lietuviszka Gramatika, raszytojams ir skaitytojams vadovėlis. 40c.
Lietuviszka Chrestomatija, išleista p. E. Volterio. 1,40
Juszkos zodynas 2,00
Geologija, (su paveikslais) parašyta A. Geikie 30c.

Isz kur atsirado mūsų naminiai gyvuliai ir auginami augmenys? 20c.
Kaip gyvena augmenys (su paveikslais) 35c.
Biologija arba mokslas apie gyvus daigtus (su paveikslais) 40c.
Mūsų dieles (szundaktariai, szundvokaciai, svetimtaucziai, ponai, kariauna ir kunigai) 10c.
Parsidavimas ir pelnas (kaip vienas lietuvis isz Did. Lietuvos parsidavė vokiecziams, kurie jį paskui iszvarė isz savo szalies) 10c.
Baudžiava Lietuvoje 15c.
Darbininkų Balsas 15c.
Szirdis žmogaus 15c.
Du broliai, atsitikimas isz paskutines Turku su Maskoliais karės 5c.
Valdimierus, apysaka pagal kun. Szmidt'a 25c.
Trumpi szneka apie limpanczias ligas ir kaip nuo jų atsiginti 10c.
Kas tai yra dirbama žemė, kaip ji atsirado, koki yra jos skyriai ir kaip juos pažinti 15c.
Parinktos lietuviszkos dainos pagal Ant. Juszkevyeczų 10c.
Ukiszkos draugystės įvairiuose krasztuose 10c.
Ukiszkas kalendorius ant 1902 metų 15c.
Trumpas Katekizmas 10c.
Gyvenimas szv. Izidoriaus 25c.
Stacijos arba Kslvarija 10c.
Maldelės szv. Ražancziaus 10c.
Atminimas didžio Jubilėjaus arba budas apturėjimo atleidų 10c.
Į naują dvidesimta amžių įvedimas -5c.
Gramatyka Litewska dėl mokinimosi lenkam lietuviszkai \$100.
Palangos Juzė paraszė vysk. M. Valančius ketvirtas, pataisytas, isz leidimas 25c.

Lietuviszki kriaucziai!

Siuvame steliuotus siutus, czystinam] ir prosinam visokias drapanas; užlaikom konogeriausius tavorus visai už pigią prekę; siutų prekė nuo \$7,50 iki \$25,00, kelinės nuo \$2,25 iki \$9,00. Atėjęs kiekvienas mūsų tautietis galės atrasti visokio skyriaus materijų naujausių madų, teip, kaip didžiausiam sztoze ant Market gatvės.

Prilaikom materijų apie 950 visokių skyrių; mes iszradom tas vietas, kur galima konopigiausiai nupirkti tavorus, teip, kaip ir svetimtaucziai, delto-gi mes galime patarnauti už pigiausią prekę dėl savo tautiečių, kurie pas mus apsilankys, bus isz to kiekvienas užganėdintas. Nepamirszkite szito adreso:

J. Poszka ir J. Gusauckas,
1323 S. 4-th str.
Philadelphia, Pa.

Lietuviu užeiga, pas S. Arbaczauką,

1351 S. 2 str., Philadelphia, Pa.

Geriausia lietuviams užeiga isz viso miesto. Prilaikau visokius gėrymus, kaip tai: Alų, Arielką ir Vyną. Podraugel laikau užkandžius ant stalo per visą dieną. Teipgi parduodu laivakortes ant geriausių laivų ir už pigiausią prekę. Sluncziu pinigų į visas svieto dalis. Lietuvis, atkeliaavę isz kitų miestų, ras pas manę szirdingą priėmimą.

Pirmutine lietuviszka karczema Czapliko ir Orlinsko,

117, 119 ir 121 A. str., SO. BOSTON, MASS.
Užlaikome geriausia alų, degtinę ir cigarus, ir teipgi suteikiame draugizką rodą visokiuose reikaluose.

Lietuviu užeiga.

Geriause užeiga dėl lietuvių isz viso miesto. Prilaikau visokius gėrymus, kaip tai: Alų, Arielką, Likierą, Vyną ir visokius Cigarus pirmos klesos, taipgi siuncziu pinigų į visas dalis svieto. Pardūdu laivakortes ant visų linijų. Apart to dūdu kiekvienam prieteliszką rodą.

Nepamirszkite atsilankyti reikale.

Petras Lipavyezia.

LUZERNE, LUZ. PA.

Apszvieta ir Mokslas už pigiause preke.

Biblija arba Rasztas Szventas Seno ir Naujo Testamento, vokiszkas drukas, puikiame apdare \$5.00
Naujas Testamentas, lietuviszkas drukas, puikiame apdare \$1.00
Budus Doro Pasilinksiminimo Laisvose Valandose \$1.00
Lietuviszkas laikrasztis, nedėlis, ant pusės meto \$1.00

Kaip matote, visas sykiu kasztuoja \$8.00, bet dabartės atiduodutą viską draugia kaip yra augszcziaus minėta, tiktai už \$5.00. Skyrium neparduodu nieko isz szito suraszto, kaip tiktai keturis dalykus draugia.

PASARGA: Laikrasztis ant pusės meto duodu viena isz szitu trijų: 1 Vienybę Lietuvinų, 2 Lietuva 3 Lietuvis. Kožnas pirkėjas szios mano ofertos, turi tiesę pasiskirti sau vieną isz augszcziaus minėtu laikraszczų ir sykiu su steliunku tur danezt man laikraszczio vardą.

Kas nenori arba negali atsistoti pilnos sumos pinigų t. y. \$5.00 sykiu su steliunku, tas tegul slunczia \$1.00, bet nemažiaus, o kitus \$4.00 damokė ant expreso priimdamas pirkinį. O jeigu kas neiszeitenka iszduoti \$5.00 ant karto, tas tegul susideda su draugu per puse, o abudu džiaugsis pasi nandoje isz szitos mato ofertos.

Lietuvis, naudokitės isz szitos teip gausios progos, nes szia oferta padariau tiktai vien dėlėli jusų labo ir tiktai ant trumpo laiko.

Pinigus reikia siusti per Money Order, arba registravotai gromatol. Adresuokite szitelp: *M. Mockus, Bx 54, Detroit, Mich.*

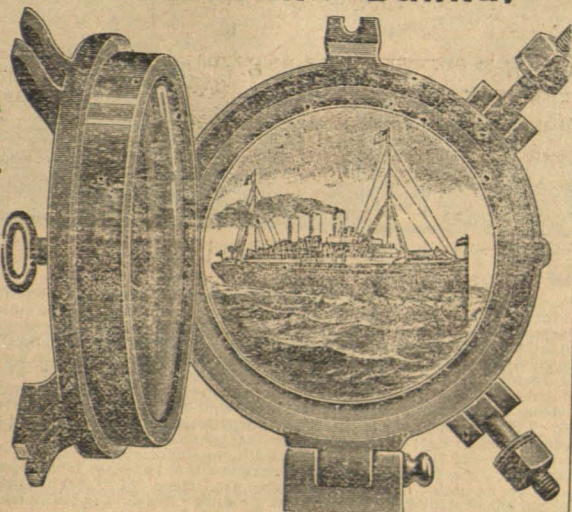

Tai yra paveikslas p. J. P. Elkin'o, vieno isz augszcziausiu valdininkų Pensylvanijos valstijoje. Jis yra neturtingo farmerio sunus, dirbo isz pradžių fabrikoje, paskui buvo mokinioju, iszėjo augsztesnį mokslą ir per jį dasigerbė į vyriausio prokuratoriaus vietą. Dabar jis pasidavė už kandidatą ant Pensylvanijos gubernatoriaus. Lietuviams pridera pazinti, koks kandidatas, idant žinoti, už ką paduoti balsą.

Sloveniszka--Lenkiszka Banka.

PARDUODA LAIVAKORTES
isz Ameriko į Europą
ant geriausių Laivų,
Hamburg, Rot-
terdam, Bremen,
Antverpo, Havre
Liverpool, Nea-
pol ir t. t.

Parduoda Tikie-
tus visais
gelžkeliais
į visus miestus visam
sviete.

SIUNCZIA PINIGUS

į visas svieto dalis greitai ir už pigiausią prekę.

**Perka, parduoda ir iszmaino visokius pinigų pagal
dienes kursą.**

Atlieka visokius reikalus senam kraszte.

GALIMA SUSISZNEKĖT LENKISZKAI.

Banka atidara nuo 8 ryto iki 9 vakare. Nedėdieniais nuo 9 iki 12 ryte.
100½ E. Main str. **Hurwitz's,** 50 Public Square,
PLYMOUTH, PA. Wilkes-Bare, Pa.

Star Drug Store.

Dooley and Co.

Mes laikome visokius daiktus kurie yra laikomi pirmos klasios aptiekoje.
Vaistus, chemizkus daiktus, kvėpentį muilą, szukas (sponges) ir kitokius
prie prausimo daiktus dideliame pasirinkime. Ypatingai sutaisome visoi-
kių daktarų receptus atsakancziausei.

kampas Main & Eno str.
PLYMOUTH, PA.

M. ROSENBAUM

Geriausė dėl Lietuvių Agentura ant visos
Philadelphios.

Pardūdama LAIVAKORTES ir TIKIETUS GELŽKELIŲ į visas
dalis svieto, ir ant visokių linijų. Turim susineszimus kiek-
vienoj' dalyje svieto ir siuneziam pinigų greitai ir pigei.

Susisznekam visokiose kalbose. Pinigų priimam ban-
kon ir iszmainom. Visame dūdama prieteliszką rodą.

Mūsų Offisas **609 South Third str. PHILADELPHIA, PA.**

HOTELIS

K. Strzeleckio,
276 E. Main str. Plymouth, Pa.

Užlaiko visokios degtinės, vyno,
skanaus aluceio, puikiai kvėpiančių
Cigarų, ir reikale suteikia drangiszką
rodą. Jeigu nori linksmai laiką pra-
leist ir iszgiršt skambinant ant forte-
pijano puikias melodijas, tai tik užėik
pas **K. Strzelecki,**

50 YEARS' EXPERIENCE

PATENTS

TRADE MARKS
DESIGNS
COPYRIGHTS &c.

Anyone sending a sketch and description may
quickly ascertain our opinion free whether an
invention is probably patentable. Communica-
tions strictly confidential. Handbook on Patents
sent free. Oldest agency for securing patents.
Patents taken through Munn & Co. receive
special notice, without charge, in the

Scientific American.

A handsomely illustrated weekly. Largest cir-
culation of any scientific journal. Terms, \$3 a
year; four months, \$1. Sold by all newdealers.

MUNN & Co. 361 Broadway, New York
Branch Office, 625 F St., Washington, D. C.

Žmijecznik'as.

Jeigu nori, idant aplaikitumei ver-
tę tavo pinigų ir palengvinimą ant:
Romatizmo,

Skausma Galvos,
Skausma strėnu,
Skausmą kaulų,
Skausmą sprando,
Ir Traukulio

Tai nueikite in sztorą, pas savo tautietį ir pareika
laik **ZMIJEC NIKO** kuris yra padirbtas aptie-
koje dėdės Groblevskio Plymouth'e, Pa. Paleng-
vins tau kožname karte.

Jeigu sergi ant:
Vidurių, Kepenų, arba Kraujo.

Gerk **EGUTERRO** No 1. prigelbės kožname
karte. Duodu paranką iszgydymo drugio, prie-
puolio ir gripo.

JAIGU NORI GAUTIE TIKROS TRAJANKOS

Tai praszykie tosios ką Aptiekorius Groblevskis
sudaro. Yra tai sudirbtas isz vi-okių angalų ir
szaknių isz devynerių dalykų sudėtos isz 27. (kaip
tai sako syk po 27) ant svieto geseenės Trajankos
nesiranda

Aptiekorius Dėdė Groblevskis jau dėl ko-
no žinomas, yra vienas garsingiausių Aptieko-
rium tarp mūsų tautos czionai Amerikoje. Tei-
po-gi yra dėl kožno žinoma, jog vienas geras ap-
tiekorius žino ir zenklina daugiau kaip 10 dakta-
rų, nežine pagalboj susirgusios žmonijos. Dėlto-
gi jeigu kada jus Dievas teiktusi delipėtēt kožia
liga, tai tuojaus nusidnokite ant rodos pas jįjį.

Adresas:

ALBERT G. GROBLEWSKI
111 Main st. arba Box 1109
PLYMOUTH, PA.

NAUJAS GYVENIMAS

Yra suteikiamas dėl žmogaus per-
azytuma kraujo ir sustiprinima
systemo.

Severos Blood Purifier

siekentis tiesog in kraują, padau-
gina kraują sustiprina nervus
padaro energiszku, ir tvirtu at-
mintyje ir atnaujina kuna. Isz-
blyszkusios ir silpnos moters atras-
geriausę gyduolę sustiprinime ir
atnaujinime systemo ir padaugy-
toja kraujo.

Prekė \$1 00

W. F. SEVERA.

MANUFACTURING PHARMACIST.
CEDAR RAPIDS, IOWA.
Severos gydūles yra gaunamos
pas A. Groblevskį, 111 Main str.
Plymouth, Pa.

SERGANTIEMS

Gvarantuojame pilna iszgydyma.

Pasekmingiausiai gydau visokias pasleptas
ir pavirszines ligas, kaip antai ligas szirdies,
plaucziu, inkstu, pilvo, galvos skaudėjimus,
silpna atminti, dvasiszka nusilpima, lytiszkas
silpnysbes, szloivuma, sutinima, vezl, blykszle
pas moteris, kraujavima ir tt. nervu ligas, po-
dagra, reumatizma dusinima, paralyziu ir tt.
Praszalniu gumba, gydau gimdymo ligas, vi-
sokius sutinimus etc. Nerviszkas ligas gydau
su pagalba geriausių elektriszku praetaisu.

Lytiszku daliu ligas

iszgydau per **keleta dienu**. krauju už-
nuodyjimus, odos ligas, semens begima, žaiz-
das gerklej ir burnoj, nosyj, akyse ir ausyse,
netekima vyriškumo, lydziu nusilpneima ir tt.
gydau kuopasekmingiausiai ir **gvaran-
tuoju Pilna iszgydyma. Chro-
nizskos ligos yra mano specia-
lizskumu.** Gyysidabrio nevarčiu. Nuod-
dgnus iszgezaminavimas ligojio ir jo iszgy-
dymas—tai yra mano prideryste.

DR. LANDES

Szpitolinis specialistas.

134 E. 24-ta ul., kampas Lexington ave.,
NEW YORK.

Valandos: nuo 9 ryto iki 8 vakare, Nedelioms
nuo 8 ryto iki 4 po pietu.

Negalinti asabiszakai atsilankyti, gali para-
szyti laiszka; butinai reikalaujame paciento
insitikejimo.

Szneku visoklose kalbose. Turiu praktika
Lebanon Bellevue Post Graduate University
Hospital. Direktorius Mediciniszko Instituto.

Lietuviu užeiga pas
L. FREEDMANA,
ant kampo Bainbridge ir S. 2nd Str.
Philadelphia Pa.

Gerianseia užeiga del lietuvių, tēz viso miesto.
Prilikaian visokius gėrimus kaipoi tai alų, arieką
ir vyną, odraug laikau visokius užkandzius ant
stalo per visa diena. Prietam ant aukeztu turiu
graū ruima del svecziu per ką galima laiką link-
mai ir spakainai pra'eisti. Teip-gi kiekvienam
duodu prieteliszka rodą. Mano namas yra pri-
kiausie papuosztos isz viso miesto todėl nepa-
mirezkit uzeiti!

Gaspadorius G. W. Kownacki.

Lietuviu prietelis!

Mykolas Boruch,
Minersville, Pa.

Užlaiko mesinyczią teipgi ir
grosersztorj.

Parduoda laivakortes ant 5-kių geriausių linijų
ir siunczia pinigų į visas svieto dalis, reikale
eipkitės pas savo prietelį.

ADRESAI

CENTRALISZKŲ VIRSZINŲKŲ „TĖVYNĖS
MYLĖTOJŲ“ DPAUGYSTĖS.

Prezidentas — V. Daukszys

442 Wharton st. Philadelphia, Pa.

Sekretorius — A. Ilgunas

449, 3-rd. Ave — Homestead, Pa.

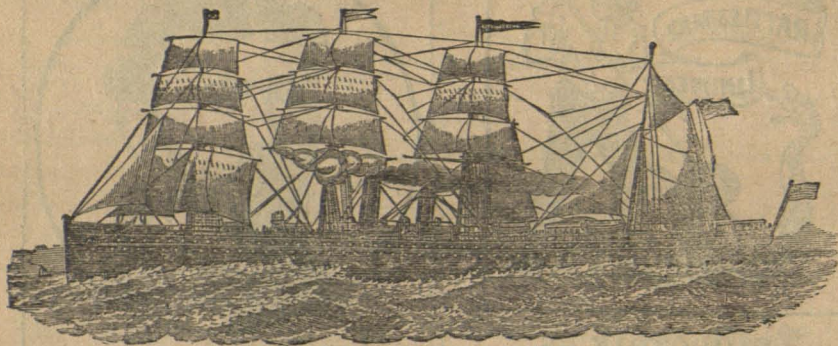
Kasierius — A. Olszevskis

60 Sub-Sta. Chicago, Ill

Knygius — Dr. J. T. Želvienė

1 Church st. Plymouth, Pa.

Gerbtini Tautiečiai!

Turiu už garbę pranešti visiems lietuviams, jog apsiėmiau agentyste ant labaigerių linių. Taigi parduodu Lavakortes ir siunczių pinigus į visas dalis svieto. Užtikrinu jog su, nuo manęs pirktoms lavakortėms pervaziuosit didmarį per 8-9 dienas. Nusiunczių pinigus į Lietuvą ir į kitus krasztus pasaulės, labai greitai.

Prie to apsaugoju naminius rakandus (furniture) nuo ugnies (fire-insurance). Turiu labai czystą ir puikią užeigą dėl svetelių, užlaikau vyną alų, degtinę ir kitokius gėrymus, kurie žinau patiks dėl lietuvių ir ne prabaszečius nepaniekytų. Su guodone Kazimieras Baltrukonis.

Adrisuokit sziteip: **CHAS V. BOLTH,**
686 North Rivers Side str. **WATERBURY, CONN**

PERSKAITĖS ATMINK!

KAZUNO TRAJANKA privalo rasti kiekvienoj lietuviszkoj szejmynoj dėl greito pareikalavimo laike ligos. **KAZUNO TRAJANKA** yra sudėta dabar popieriniam baksukije geltono kolerio ir pirkdami nuo sztorninkų visados reikalaukit Kazuno Trajankos. Jeigu negalit gaut pas savo sztorninka mano Trajankos, tai prisiusk money order ant 55 ct. o bus prisiusta per paczta į trumpa laika.

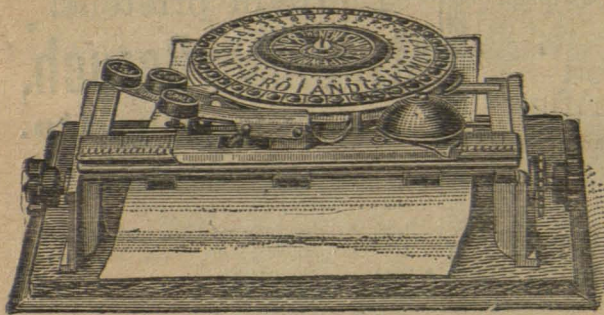
Kam sirgti Gumbu, skaudėjimu po krutine
arba panaszioms ligoms, kada Kazuno Gumbo-Kura netik ka apmalszins liga, bet ir praszalins į trumpa laika. Kasztuoja \$1.00, su prisiuntimu per paczta \$1.25 ir bus greit prisiusta. *Gumbo-Kura* susideda isz dviejų preparatų bonkutės vaistų ir tablets *Gumbo-Kura No 1.* tai yra labai geri vaistai moterims po palagu, nes skaudėjima greit apstabdo, su prisiuntimu per paczta kasztuoja tik 75 ct.

Luke's Rheumatic Cure.

Szitas preparatas yra isz bandytas ir daug žmonių yra iszsigyde isz ilgios sirgimo Reumatizmu. Užtikrinu, kad szitas preparatas praszalins Reumatizmą vartojant per atsakantį laika, jeigu bus vartojama sykiu su *Expeller Linimentu* praszalins minėtas ligas. Prisiusk Money Order ant 1.50, o bus prisiusta į trumpa laika per paczta. Adresuok:

L. M. KAZUNAS, aptiekorius.
107 S. Main str. **SHENANDOAH, PA.**

Drukuojamos ir raszomos maszinos.

RASZOMA MASZINA (typewriter) privalo turēt kiekvienas žmogus ar privatnas ar kupezzius, nes laiszkas parszeytas su raszoma maszina graželisz rodo ir kiekvienas gali jį perskaityti. Mēs turime raszomų maszinų visokių prekių, kaip tai: už \$1.00 už \$1.50, už \$3.50, už \$5.00, už \$6.00, už \$10.00 ir brangesnių. Mes teipgi parduodame visokius ta-

vorus, angliszkas knygas ir lietuviszkas, lenkiszkas Biblijas ir Naujus Testamentus. Biblijų turime daugiau kaip szimta kalbų. Jeiku kas nori gaut katšlogą ar atsakymą ant gromatos turi idėti už 2 c. stempą.

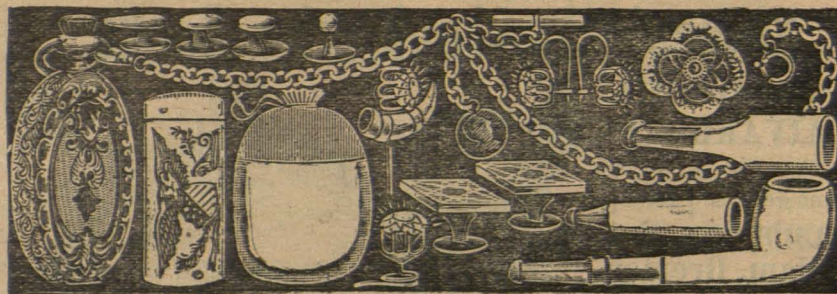
NOVELTY SUPPLY CO. Box 352 Louisville, Ky.

LIETUVISZKAS KRIAUCZIUS
Kaz. Miliszauskas

256 E. Market str. **Wilkes-Barre, Pa.**
Siuva puikiausiai visokius siutus pagal naujausią madą, duoda drūtą ir gerą materiją ir už pigę prekę. Teipogsi senus ant naujų perdirba. Visi pas savo Tautietį.

W. Matusевичius.

Uzdėjan krautuavę visokių tavorų kaip antai: marszkinių, kalnierių, naktaizų, petnesų, visokių skrybėlių, psgal madą overkotų marszkinių ir dar kitokių daigtų. Teipogi laikau ir kriaucziszka szapą, siuviu drapanas daliljai ir pigiai. Lietuviai jeigu einat pas žydą, gerians eitkit pas savotautietį 112½ E. Main st. **PLYMOUTH, PA.**

DYKAI 14 puikių dovanų! Tokio pigumo dar niekados negirdėta! Ateikit paziurēt, paziurėjims nieko nekasztuoja!
Dabar mes paleidziame turgan geriau: į laikrodėli: **TIKRA AMERIKISZKA**, 14k. su dvigubais paanksuotais lukszais, ausuke užsakamas ir austatomas, vyriszkas ir moteriszkas, su **TIKRA AMERIKISZKA MASZINERIJA**, pilnu akmenų, R. R. gvarantotas, nikeliuotais viduriais, iszduodame raszta **GVARANCIJA ANT 20 METU**; pagal iszvelzdą ir gerumą tokį laikrodėli visados gali lyginti prie \$40 **VERTES AUKSO LAIKRODELIO**. Visiems puikių laikrodėlių mylėtojams mes duosime begyje 60 dienų puikius prezentas: 1 vieną marių putų **PYK E** su didele galvuke ir gintarinu cibuku, vertės \$1.50; 1 gryną marių putų **CIGARNICIJA**, vertės 75c; 1 nikelinė briezkams **DEZUTE** 25c. 1 dailų auksuotą **DICKENS LENCIUGELI** su Cameo kabute, \$1.50; 1 puikią auksuotą **SAGUTE**, \$1.00; 1 vieną porą puikių **AUSKABU** dailmantais sodintu, \$1.00; 1 puikią **SPLKA** isz sodintą brangakmenais 40c; 1 porą paaukintų kolonikų su parmuterio virzais 40c; 1 porą rankovėms guzikų, su permuterine apaczta, 25c; 2 kalnieriams guzikų, permuterio apaczios, 50c; ir 1 puikią įkrutinę sagutę su tiliu akmeniu 75c. Laikrodėli ir 14 dovanų siuncziame **C. O. D** už \$4.98 apmokėdami teipgi ir expreso kasztus; siuntinį galite iszgzaminuoti ant expreso ir jei nepatiktū, engrąžinkite mums atgal mūsų kasztais. Kur nesiranda Expreso Ofisas. \$4.98 turi but pristiusti drauge su orderiu. Jeigu kas pristus pinigus drauge su orderiu, gaus dar extra dovaną puikių lenktinį **PENIT**: daktus mes pasiuncziame tada per paczta. užregistruve savo kasztais.
Jeigu pirkit ant syk **VIENA LAIKRODELI SU VISOMS DOVANOMS DYKAI**. Paraszyk, ar laikrodėlius gausit **VIENA LAIKRODELI SU VISOMS DOVANOMS DYKAI**. Paraszyk, ar laikrodėli ar moteriszką. Jeigu moteriszka, tad vyriszko **DICKENS** lenciugelio mes pasineisime moteriszką 50 colų auksuotą **LORGNETTE** lenciugėli. Raszyk szendien pakol iszpardavimas neiszbaigęs.
Atlas Jewelry Company, 1 Metropolitan Block, CHICAGO, ILL.

NELAUK KOL LIGA PAGULDYS IN LOVA,

bet praszalink ja tuojaus vartodamas musu stebuklingas gyduoles, kurios yra sutaisytos per geriausius gydytojus ir isz geriausiu ypatybiu. Kam moketie didelius pinigus ir neapturetie jokias naudos, kadangi **PUSDYKIAI GALI VISISZKAI ISZSIGYDYTIE** ir paliktie ant visados, sveiku, tvirtu ir linksniu žmogumi. Vartodamas musu gyduoles, atsikratysi ant visados nuo tu skaudėjimu, kurie užeina ir pranyksta laikas nuo laiko, ir neliauja žmogu kankine, ir pastosi kaip ant naujo svieto. Nereiks lauktie menesio nei nedellos, bet isz pirmo sykio pajausi pagerejima ir sveikata artinsis su greitumu, kurios teip ilgai jieszkojai bet negalejai rasti. Czionai paminesime nekurias isz musu gyduoliu.

AR SKAUDA NUGARA ir KRYZIŲ? Tai vartok musu gyduole "DORSO", kuri tikrai sustabds skaudėjimus ir ant visados juos praszals. Pamegyk o persitikrinsi. Preke \$1
AR TURI PUSZKUCZIUS ANT VEIDO IR kuno? Tai vartok musu gyduole "ANTI-PAPULA", kuri juos panaikys ir padarys veida ar kuna, czystu ir lygiu. Preke 50c
AR ESI NUSILPNEJES? Vartok "VIS-DATOR", kuri yra vienatnie gyduole dėl sutvirtinimo kuno ir nusilpnejusiu daliu. 75c
AR TURI SUNKUMA ANT KRUTINES? Ar sunkiai kvepojoti? Tai nelauk, gydykis kol laikas. Musu gyduole "ANHELITUI" tuojaus praszals sunkuma nuo krutines ir palengvis kvepavima. Daugely jau iszgyde. Preke 50c

NEZIUREK KAIP ILGAI SERGI ir koki liga nebutu, apraszyk gerai savo visa padejima, ir kartu su apraszymu prisiusk \$1.00, o apturesi pakely gyduoliu ant prabos, kurias sutaisyms musu vyriausias daktaras, po apsvartymui ligos. **RODA DYKAI**. Jeigu noretum susirasztytie su musu vyriausiu daktaru, tai atsisk už du centu marke, o apturesi jo privatizka adresa. **ATSISZAUK** arba **RASZYK**. **RODA DUODA DYKAI**.
PEOPLE'S PRIVATE DISPENSARY 362 WABASH AVE CHICAGO, ILL
Vyriausias daktaras randasi nuo 9 iki 10 ryto; nuo 1 iki 2 po piet, nuo 5 iki 6 vakaro. Subatos vakare nuo 5 iki 8:30. Nedelioj nuo 11 iki 2. Ant atsakymo indek už du centu marke.

Puikiausias vaistas
Daktaro Glenno,
„Peace In the Family“.

Dėl seno skaudėjimo, nusibrozdinimo, inkirtimų ir insipjovimo, teipgi nusideginimo ir nusiszutinimo, nėra lygio vaisto. Yra isztikiamausias vaistas terp parduodanczių. Verkentiems vaikams nepamirszkite duoti o nustos. Iszdირbamas vien tiktai per M. Bevan, 23 Cambria, st. Plymouth, Luz. Co. Pa. Bonkutė tiktai 25 c. Klauskite pas savo sztornikus. Didelis procentas dėl sztornikų mokant isz virszaus, tiktai Penn'a.

P. S. Esu pažystamas visoi apielinkėi ir turiu užsitikėjima. Reikalavimus trumpam laike iszpildysiu.

AGENTAS
assekuravojimo **NAMU** ir visokių **DAIGTŲ** už ugnies
GEO. GWILLIAM, agentas.
Main str. **Plymouth, Pa.**

Griaucziausiai iszgydo visokias ligas
Dr. J. Szlupas
Telephone 4373. 421 Penn. Ave.
Scranton, Pa.